

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga meseca na celi poli, in velja po postu za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 1. grudna 1864.

List 34.

CVETLIČNIK.

Podoba Marije brezmadežne.

Za Bogom mi podoba ena
Naj lepsi v sercu le zivi;
In ta — Marija si česena,
Brez madeža spočeta Ti!
Knake Tvoji visokosti
Ne najde cele zemlje krog;
Izjeti greha Te slabosti
Od vekomaj je sklenil Bog.

Iz zemlje praha res si vzeta,
imela zibelko občno;
Al vendar Tvoja čistost sveta
Povzdignjena je nad zemljo.
Podnožje Ti je svet vesoljni,
Pri Tvojih nogah vije zdaj
Premagan, pa zvižace polni
Se paradiza stari zmaj.

Okoli glave Ti žarijo
Plameće - svitile zvezdice,
V naj lepši slavi se vertijo,
Danici svoji v čast goré. —
Ne najde slika se nobena,
Ki čut enak zbudila bi;
Brezmadežna je žen le ena:
Marija Dvica — Ta si Ti! —

G. S.

Novomašnik nebes Kraljici.

(Himna v zahvalo. *)

So kratke ure dneva,
In solncea žark ne greje.
In slane mraz odeva
Cvetlice ino veje.

Po vertih roža vene,
Z drevés pa listje plava;
Pastir z gor čede žene,
In pusta je dobrava.

„Pusti zemljo zemlje dete,
Gledaj tje v nebesa svete!
Gledaj rajske slave kras.
Slavo vidil boš Kraljice,
Njeno rajsko - svitlo lice,
Nje dobrotljivi obraz.

In v logu ni več petja,
Molči že filomela;
V Italije zavetja
Je ona poletela.

Al bom še kdaj veselil
Se milih ticih petja. —
Al bom se pa preselil
V kraj večnega zavetja?!

Stermi tje v nebeske dvore:
Vidil boš krilate kore,
Večnega služabnike.
Glej v višavah kerubine,
Glej v višavah serafine,
Čiste duhe, angele.

Glej v višine nad oblake,
Glej očetov tam očake,
In prerokov trumo vso.
Posvečenega otroku,
In naj večega preroka
Gleda tvoje naj oko.

Gledaj čede deklie bele
kak deržijo prevesele
V njeznih rokah limbarje.
Gledaj v nevenljivi slavi
Mucenikov zbor kervavi
Venec viti oljkine.

Pusti zemljo zemlje dete,
Gledaj tje v nebesa svete.
Slušaj rajske slave glas!
Vsih stanov in vsih jezikov
Vidil trumo boš svetnikov
Nevenljive slave kras.

Cerkev danes tako poje,
Ker slavi junake svoje.
Zmagovavcev slavni god.
V meni moč telesa vmira
Ura vsaka up predira;
Kliče k sebi me Gospod.

Z Bogom bratje! Ura kratka
Je ločitve, doba sladka
Prisla bo združenja spet.
Zame stanka ni na svetu.
Bratje dragi pri Očetu.
V dom hitite me sprejet!

Ko terpel sem bolečine,
Mislil, da življenje mine,
Ko krog mene bratje stali,
Britko se jokali;

V persih nada se mi vname,
Serce tak prositi jame:
„Oj pomagaj Pomočnica,
Vsmili se Kraljica!“ —

Glas ni v persih reče mili,
Da me vlsiala je v sili
Raste up in moč telesa,
Se jasné očesa.

Preljuba pomlad spet prihaja,
Ogreva zemljo solnceice,
Kar goram jemlje, rekam daja,
Pojo po logih ptičice.

In lastovce so priletele
Od bregov južnih Adrije,
Gradijo gnejzda si vesele,
Po zraku čistem žvergolé.

Je zelen zopet travnik, njive;
Odpira germ očesica.
Vijola, zvončik sta spet živa —
Pomladi prve deteta.

Privabi pomlad me v dobrovo,
O radost, o veselja dan!
Tejo je moje zopet zdravo,
Končan terpljenja britki stan

Napajaj duša se v krasoti,
Veseli se in čudi se!
V slavo Večnega dobroti
Popevaj pomladančice!

Zivela v mestu malim devica je premila,
Glej! angelj ji naznaní, Boga da bo rodila;
Devica se ga vstraši, pa vendar mu veruje;
O čudo preveliko! Bog Sin se vlečovečuje.

Vsak dan nas glas doneči zvonjenja opominja,
Vsak dan naj rod človeški se čudeža spominja,
Da Deva je spočela, rešenja zvezda zala
Adamovim otrokom na nebo priplavala.

Pa danes god častiti praznuje cerkev mati.
Beseda da med nami je jela stanovati;
Kersanski svet raduje vesellega se dneva,
Mariji serce moje te želje razodeva:

*) V pojasnenje naj postavimo spremeljevalne besede g. pesnika:
„Častiti gospod prijatelj! Prosim, natisnite to pesnico — če je
le moč — celo v prihodnji list „Zgodnje Danice.“ Dolžan sem
jo nebeski Kraljici, ktera me je lani iz smertne bolezni rešila,
mi zdravje sprosil in me k Gospodovemu oltarju pripeljala.
Bodi ji večna Slava!“ — B.-c.

Kraljica premočna, nebeška Mati mila!
Je milost tvoja zdravje bolniku podelila.
Od nekdanj ti kristjanom si bila pomočnica,
Serce še nekaj prosi, dobrotljiva Devica!

Ko svetemu oltarju sem hotel pristopiti,
Gospod me je zavrnil, ni dal v svetišče priti.
Bolezen smertna nado vgasnila je veselo,
In serce ni doseglo, po čemur hrepenelo.

Očisti serce grešno, telesu moč dodeli,
V svetišče svojga Sina me grešnika pripelji;
Sej v sercu mojem želja od nekdanj ta je bila,
O ne zaverzi prošnje, kristjanov Mati mila! —

Zvonovi, čuj! zvonijo.
Odmeva topov grom.
In množice hitijo
V posvečeni dom.

Svetišče zaljša cvetje,
Obdaja venci oltar.
Poslušaj deklje petje:
„Češena si vsikdar!“

„Se danes preselila
Iz zemlje si v nebo.
Za tabo, mati mila,
Ozira se okó!“

„Človeški rod daruje
Goreča ti sercá.
In roka tvoja suje
Dobrote iz nebá.“

Zvonovi kaj zvonijo?
Doni kaj topov grom?
Kaj množice hitijo
V posvečeni dom?

Se danes svet raduje,
Obhaja slavni god:
Katoliški svet praznuje
Mariin vnebohod.

Se eno danes lice
Veselje nam žari.
In radosti solzice
Marsaktero oko cedi.

Gorijo svete sveče
In pesmi se pojó,
Dviguje se dišeče
Kadilo v nebo.

Daritev v Božjo slavo
Daruje mašnik mlad.
Daritev nekervavo
Daruje pervikrat.

Prečudne tvoje pota,
Prečudne so, Gospod!
Naj večí si dobrota,
Studenec si dobrot!

Se ruda v ogenj stavi,
Zlato da steče ž nje;
Očisti le v težavi
Človeško se sercá.

Po stezi naj britkejši
Čez ternjevo si pot
K daritvi naj svetejši
Pripeljal me, Gospod!

V podobi kraha, viana
— Ozri se na altar! —
Darujem Boga-Sina.
Neskončni Bog! Ti v dar.

Daritev nekervavo
Darujem mašnik mlad.
Darujem jo v zahvalo
Darujem pervikrat.

B . . c.

Pijanec na smertni postelji.

Nebil mislil vse življenje.
De bo smert tako grenká.
Oh, prestrašno je terpljenje!
Mende to je že s peklá?
Zdaj prav vidim v treznem duhu,
Kaj sem hudega počel,
Kako služil le trebuhu,
Zmiraj greha bil vesel.

Res je, zdaj sem se spovedal,
Ze sem Kristusa prejel;
V serce mašnik pa ni gledal,
Mi pobožen je verjel;
S svetim oljem je mazilil
Tud že bolno mi telo;
K vsemu pa me je prisilil,
Ni mi prav iz serca slo.

Ni mogoče poravnati
Strene tako zmedene.
Ni mogoče poplačati.
Kolkor sem zadolžil se.
Se li morem zdaj kesati
Brez pobožnega duhá? —
Bridko moram le spoznati,
De sem živel brez Bogá.

Kar sem jel bil fantovati,
S tem pa tud pijančvati,
Sem že jenjal spovedvati
V duhu se pobožnosti.
Enkrat komaj vsako leto
K spovedi po listek *) šel.
Serce terdo kot ukleto
Potlej zmiraj sem imel.

Kar pa znal sam nisem spake,
V kužnih pesmih bral sem jo,
Ki nezumne ponočnjake
K tej pregrehi šuntajo;
Od peklá so res najeti
V černe zlobe polni boj.
De v mesenosti nesveti
Kvarijo ves narod svoj!

Koljko sem duhovne žalil
Z razuzdanostjo takrat!
Starše k jezi zmiraj palil,
Hodil pit le in igrat!
V kakānem stanu v zakon stopil,
Kako živel sem naprej!
V vse nesnage sem se vtopil,
To previdim dobro zdaj!

Torej grehi brezštevilni
Se pred luč mi stavijo.
In dolgovi ti presilni
Mi pekél odpirajo!
Vse pošasti hudobije
Strašijo me noč in dan,
Vse zamude in praznije
Delajo mi strašni stan!

Vaako leto sem vpijanil
Stokrat že se, dobro vém,
V zapravljanju dušo ranil,
Dal pohujšanje ljudém:
Sem preklinjal in opravljal,
Se rotíl, se bojeval.
Vsem postavam sem se vstavljaj,
Preostudno tud klafál!

Kot bi satanu se vdinjal,
Služit' vedno mu zvestó.
Ženo, otroke sem preklinjal.
Tepel jih nevmiljenó,
Premoženje jim zapravlil,
Vse po svetu sem pognál.
V silno vboštvo jih pripravil.
Pa dolžnike ogoljfal!

Le za hudo sem se trudil
Vse vse leta, kar živim.
Kaj sem dobrega zamudil.
Strašne groze zdaj medlim!
Kje molitve, svete maše.
Kje so posti, milovna?
Prid'ge, spov'di, dušne paše.
Kar v nebesa le peljá? —

Zdaj spoznam, de je resnica.

Pred je nisem o-lepljen:

Gola božja je pravica.

De pijanec bo zgubljen!

Oh Marja, vsi Svetniki!

Al je za-me še pomoč.

De med večnimi jetniki

Mo ne zgrabi večna noč? —

Burja.

Cerkva in narodi.

Beseda v mariborški čitavnici 20. novemb. 1864.

Govoril Fr. Kosar.

Med mnogim drugim natolcevanjem, katero s sumljivim očesom spremlja vse stopinje rodoljubov in vse djanja njih narodnih prizadevanj, je tudi tolikrat že slišana in pisana govornica, da so narodnosti katoliški cerkvi neprijazne, celo sovražne. Pa kakor se večidel ljudje le zavolj tega med seboj prepirajo, ker se točka nasprotja terdo ne določi, preden se razgovor začne, enako je tudi tukaj. Zato razločujem: da je *pagansko umljena* narodnost gotovo velika, celó ena naj večih sovražnic katoliške cerkve, to poterdim; pagansko umljeno narodnost pa imenujem tisto, ki v *sebični ošabnosti od ravnopravnosti vseh narodov nič vediti noče*; — da bi, *keršansko umljena* narodnost to bila, pa stalno odbijam; keršansko umljeno narodnost pa imenujem tisto, *ktera vse narode kakor ravnopravne ude ene družine božje na zemlji priznava*. Temu nasprot velikoveč terdim, da keršansko umljena narodnost je vselej bila in bo naj bolj hvaležna, naj bolj ubogljiva in darežljiva hčerka katoliške cerkve. Kdo namreč je prejel več dobrot od katoliške cerkve, kakor narodnosti? Tega se prepričamo, ako le nekoliko prevdarimo *razmero med cerkvo in narodi*. *Narodi pred vstopom v katoliško cerkev, — narodi po vstopu v katoliško cerkev, narodi po odpadu od katoliške cerkve*: vsi nam enoglasno oznanujejo, kako veliko hvaležnost, vdanost in ljubezen so dolžni vsi katoliški narodi svoji materi, katoliški cerkvi. In ravno ker želim, da bi mi vselej bili in ostali keršanski rodoljubi, tedaj iz celega serca in iz cele duše vdani katoliški cerkvi, sem si premišljevanje teh resnic v predmet denašnje besede izvolil.

I. Narodi pred vstopom v katoliško cerkvo.

Ako govorimo od narodov pred vstopom v katoliško cerkvo, iz oči pustimo narod judovski in sicer zato, ker je bil on od Boga izbran in zvezan v cerkvi judovski, ktera je pripravljala in kazala na cerkvo Kristusovo, je bila tedaj po svojem upanju in po svojem cilju in koncu že keršanska, ali kakor jo apostol Pavel imenuje (Gal. 3, 24): „*I.e.x. paedagogus noster fuit in Christo*“.

1. Kar zadeva vse druge, tudi naj bolj omikane narode Gerkov in Rimljanov, jim je manjkala zavednost *od enega začetka vsega človeškega roda*; to je, da ves človeški rod izvira iz ene zakonske zaveze enega moža in ene žene, ktera sta stvari enega edinega čeznatornega

*) Spovedni listek ali cegele.

Boga. Od enote človeškega roda nahajamo pri paganih le motne slede in smešne domišljije — naj omenim le neslano pravljico Deukaleonovo, — ktere so bile brez vsega vpljiva na нравni značaj narodov. Iz pomanjkanja te zavednosti je izvirala nevednost prve in poglavitne djanske dolžnosti: *medsebojne ljubezni bratovske*. Človek zvnaj kersanstva stoječ je vsikdar *sebičen*; — on je *sebičnik* po vsem svojem mišljenju in djanju. Zato nahajamo tudi pri naj bolj olikanih narodih gerdo in sramotno *suženstvo*, kakor na izhodu pri Indih, na zapadu pri Gerkih in Rimljanih, enako tudi zanemarjanje, zametavanje ali celo morenje ubogih in bolnih, ali neljubnih otrok in starcev. Celó modri Platon ni zamogel teh nečloveških načel zmagati, zakaj tudi on terdi, da slabo rojeni otroci, sploh tudi bolni in hromasti ljudje naj se ne redijo, ker to ni ne njim ne drugim koristno *).

2. Ravno ta gnušna sebičnost je bila tudi *poglaritni značaj predkersanskih deržavnih zavéz v vseh znotranjih razmerah*. Vse pravice in koristi in dobrote so uživali le *plemeniti, premožni, hrabri*, oni so bili prav za prav deržava; neskončno večí del drugih deržavljanov je bil od deržave celo zanemarjen, priprosto ljudstvo je bilo le podnožje prestolov mogočnih, orodje njih sladnosti, hrana njih sebičnosti. Tudi Platon se ni mogel do viših in čistejših idej povzdigniti; terdi namreč, da izreja *rednih stanov* ni nikakoršna naloga deržave, zadosti je, da jim deržava dá zmožnost, si živež pridobivati **). Da so se v takih prežalostnih razmerah narodi čutili presilno nesrečni, kdo se bo čutil? Da tedaj v teh deržavah bun in prekucij ni bilo ne konca ne kraja, da so skoraj vsi listi njih zgodovine s kervjo pisani, kdo se bo zavzemal? Zavolj teh vednih prevratov so bili celo naj večí modrijani takó omoteni, da so v njih *redni stan* deržav menili. Celó Aristotel terdi, da je *natorna potreba*, da se vlada deržave vedno po naslednjih oblikah spreminja: monarhija, oligarhija, demokratija, despotija. Pa moj Bog! ako so ti vedni prevrati redni stan deržave, ki ostane še potem čas za mirni razvitek človečanstva in za napredek v omiki in blagostanji? Pogosto sem že premišljeval, zakaj se naši mladeži v šolah vedno le popisuje *solučna stran* nekdanjih republik, pa se jim enako in še bolj razvidno ne razkazuje njih obširniji *senčna stran*? Kaj drugega je zgodovina teh toliko hvaljenih deržav kakor popis neumljenega trinoštva nad ubogim ljudstvom, kakor nepretergana versta kervavih prekucij in divjaških bojev kervoločnih strank za viši oblast v deržavi? Takih in enakih resnic bi bilo treba s povzdignjenim glasom in močnim navdarkom pogosto opomniti, da bi se naša mladež že prezgodaj strupa prekucijskih republikanskih idej ne navzela, kakor je nasprotno spričala zgodovina naj novejše dobe.

3. Celó svetišče duhovskega življenja — menim toliko čislano *starodavno omiko* — je bilo zaklenjeno pod pečatom sebičnosti. Ako potujemo k starodavnim Indom in Egipčanom, ali ako postojimo pri Gerkih in Rimljanih, povsod najdemo, da je omika bila le last male pešice vzvišenih v deržavi, vse drugo ljudstvo je tavaló v naj globokejši nevednosti. In kako bi bilo zamoglo tudi drugače biti? Sej je zamoglo vražno basnoslovje, tačasni deržavni verozakon od modrih in omikanih vseh časov zasmechovano, toliko stoletij stati in obstati le pri naj globokejši nevednosti in sirovosti ljudstva. In ravno ta resnica povzdigne moje premišljevanje k naj višemu predmetu človeške omike. Kteri človek je v resnici omikan in izobražen? Gotovo edino oni, kteri v naj viših duhovskih zadevah prave in ciste zaumene ima in po njem dostojno svoje življenje vravnava. Naj više duhovske zadeve pa so brez dvombe one, ki tičejo razmero med človekom in med Bogom, kteri je človeka vstvaril in mu po svoji naj viši pravici namen od-

ložil, na ktereга doseženje ali nedoseženje je zastavljena njegova časna in večna sreča ali nesreča. Kaj pomagajo človeku vse druge po sebi še tako dobre in koristne vednosti in znanosti, ako je pa v nevednosti zastran svojega namena, ali pomočkov ga doseči ne zna, ali ako jih rabiti ne sme ali noče. Omika brez bogoslovske izobraženosti je tedaj lupina brez jedra. Zato bi rekel, ako se prilike poslužiti smém, da je verozakon oltar v svetišču človeške omike. Vera pa sloni na *prostem prepričanju* in se od zvnaj človeku nikakor vsiliti ne sme in ne more; zato pravi tudi apostol Pavel (2 Tim. 1, 12.): „*Scio, cui credidi*“; vem komu, to je, *zakaj* sem veroval. Zato tirja ves svet od vsake razsvitljene in pravične vlade, da zagotovi svojim deržavljanom *svobodo vesti in vere* (se vé da v pravem pomenu.) Povejte mi pa, ali se najde v vseh predkersanskih deržavah le tudi moten sled te svobode? Nikakor ne. Deržava odloči bogove, ktere, — in čas, kedaj, — in način, kako jih morajo deržavljaní častiti, in gorje mu, kteri bi ne uklonil svojih kolén pred deržavnimi bogovi, ali se prederznil častiti boga, ktereга česenje deržava ni odobrila. Vsega oropan je bil ali poslan v pregnanstvo, ali še pogoje je zapadel življenje in izdihnil svojo dušo v mukah naj britkejših. Sokrat s strupeno kupico v roki in germada kersanskih mučenicov, ki se niso hotli ukloniti paganskim malikom, dopričuje resnico našega govorjenja.

4. Ali ni tedaj omilovanja vreden нравni in deržavljanjski stan predkersanskih narodov? Da pa te narisek doversimo, poglejmo še medsebojno razmero predkersanskih narodov. Od tako imenovanega *mednarodnega prava* (jus internationale) se onim narodom še sanjalo ni^{*)}, sramotni pečat ošabne sebičnosti je vtisnjen tudi mednarodnim razmeram. Poslušajmo zopet Platonov nauk. On imenuje deržavo kraljestvo božje na zemlji; ali on si misli le *deržavo, ktera Helene obsega*; ti edini so poklicani v kraljestvo božje, — za druge ljudstva mu mar ni bilo, — z njimi zavezo skleniti v kak razumen namen, — do njih kako dolžnost priznati, na to Platon v svoji narodni enostranosti ne misli: *Ideja ene vse človeštvo obsegajoče družbe*, božjega kraljestva na zemlji, v ktero so vsi narodi enako poklicani, mu je celo neznaná. Človek je njemu prav za prav le Helene^{**}). Barbarški narodi so po njegovem nauku naravno za sužnje Gerkov odločeni in tedaj vojske pravične, kterih namen je, pridobiti sužnje za deržavo ali za posamesne. Suženj se nima kakor človek, ampak kakor reč ceniti^{***}).

To je tedaj obraz narodov pred njih vstopom v katoliško cerkvo. Kdo bi blagroval njih življenje? Kdo nazaj počel onih prežalostnih časov? Poglejmo pa zdaj, kaj je katoliška cerkva napravila iz narodov, kteri so stopili v njeno naročje. (Dalje nasled.)

† Matevž Lotrič,

semeniški duhovnik in bogoslovec IV leta ljubljanske škofije.

(Čertice iz njegovega življenja.)

(Koncc.)

Akoravno smo bili že v britkih skerbeh za Matevzevo življenje, smo imeli vender le še up; zdravila namreč je dobival redno; vode prav pogosto, ker je pri tacih boleznih skor tako potrebna, ko zdravila same; stanica je imela vedno pravni hlad; za popolni pokoj se je skerbelo, in vsa-

*) Iz tega, da so postavim Rimljani z nekterimi narodi, kakor z Judmi (1. Mak. c. 8. 12. 14.) nekako zavezno za medsebojno brambo storili, se še ne dá dopričati zavest mednarodnega prava. — **) Dr. Ehrlich. Oesterreichische Vierteljahrsschrift für kat. Theologie. 1864. Heft 2. S. 174 und 175. — ***) De lega VII. p. 317.

kemu raztresenju je bila postavljena meja. Upali smo tudi, da bo čeversto, mlado, od nikakorsne strani še ne omadežano truplo samo kaj k zdravju pripomoglo. Pa bolezen ni hotla odjenjati; marveč pritisne v noči od 9.—10. oktobra tako hudo, da je jel betežnik blesti. Resno se začnemo zdaj vsi bati za blago življenje Matevževa, in nemudoma odide našlašni poslanik v Ljubljano po učenega in dobro znajdenega dr. St. — Jaderno prihiti še tisti večer ljudomili gospod zdravnik, in o prvem bolnikovem obiskanju nas lepo vpo-koji in vtoiaži; bilo je na videz res tudi bolje. Al čez noč nastane zopet tako hudo, da so nas drugo jutro besede doktorjeve zelo zelo osupnile in omamile. — Če so bili dozdaj preskerbni gospod kaplan prav pogosto krog bolnika, ga odslej skoraj po dnevi in po noči niso več zapustili. Koliko so za Lotričevo ozdravljenje skerbili in delali, ni izreči; tega ne bi bil storil noben brat ali sestra; več bi ne bila mogla storiti tudi goreča skerb naj bolj iskreno-ljubijoče matere. Kar bi se bilo zahtevalo od njih, bi bili menda radi dali za Matevževa ljubo zdravje, — mislim, da celo lastno življenje. Nismo vedili, ali bi se bili bolj čudili njih darovavni neprestrašeni ljubezni, al poterpežljivosti bolnikovi. Sicer je bil Matevž po hudem napadu v noči od 9.—10. okt. sam spoznal, da dan življenja njegovega se je nagnil k zatonu, in nam je tudi kar jasno sam večkrat djal: „nikar ne skerbite in se ne trudite toliko, z manoj ne bo nič več, boste vidili, da bom umerl.“ Vendar pa ni nikoli kaj po-žžil, akoravno so mogle njegove bolečine in spčenine ne-izrekljive biti, kar se je že po zunanem moglo sklepati. Lahko je slednji imel v boleznii nad njim izgled junaškega poterpljenja; pri preoblačevanju pa, čeravno so bili le moški pričujoči, tudi izgled naj občutljivši sramožljivosti. — Bolezen je vkljub vsej postrežbi vedno silniša prihajala; zlasti noči so bile hude. Um je bil bolniku tako mračan, da, akoravno je na prvi hip skoraj slednjega spoznal, je bil ven-der le redkokrat zmožen, na kako vprašanje pravi odgovor dati. Zato tudi ni bil za sv. obhajilo pripraven, le v sv. posled-nje olje je bil djan. — Zadnje večere ga je okoli polnoči napa-dala bolezen s toliko ojstrostjo, da je bilo več oseb potrebnih, da so ga zderžali v postelji; „pojdimo,“ so bile pogosto njegove besede in je tudi pogosto kar iz postelje hotel. Včasih je pa tudi kako tako šaljivo povedal, da smo se mu nehoté mogli nasmejati. — Čez polnoč je navadno sila ne-koliko odjenjevala, duh njegov se je nekako zamaknil, in takrat je bilo naj prijetniše krog njega bivati. Al je pričel praviti, da sliši lepo petje, al pa je sam pel; neko noč menda tudi sprelepo pesem cvetne nedelje: „Gloria, laus et honor,“ ki je bila Matevžu v zdravju naj ljubša misel in popevka. Po tem petju, in tudi sicer včasih pa se je jel tako sladko smejeti, da je bilo le prelahko vganiti, da se njegova duša rajskim sladkostim nasproti smehljá. — Na zdravila smo bili sicer obupali, ne pa na Božjo pomoč; vedno smo se še terdno nadjali, da obilne molitve, ki so puhte iz raznih sere prot nebesom, — vroče solzice, ki so skor neprestano tekle iz oči uboge prežaljene matere in ljubijoče sestre, — iskrene želje in prošnje cele domače fare in tudi oddaljenih prijateljv bodo usmiljeno sprejete pred prestolom naj Višjega, in bodo rodile čudež, ki bo rosil od rajskih višav zopet ljubo zdravje doli nad blagega bolnika. Pa vse je bilo zastoj. Prostor za Matevža je že mogel biti pripravljen v nebesih, njegova zveličanska sneženo-bela obleka je mogla biti zagotovljena, pevci krog Jagnjeta so hrepeneli po novem tovaršu. —

Na pozni večer 14. oktobra prideta bolnika nenadoma obiskat semeniški podvodja v. č. g. J. H. in Matevžev is-kreni prijatelj, sem. duhoven g. J. K. — Kako je bil po-kojnik oveseljen s tem obiskanjem, ni izreči. Zadnje veselje je bilo menda to zanj na zemlji; zakaj odslej se je vidoma bližal njegov duh rešenju. Le malo ur sta bivala prijatla poleg bolnikove postelje, pred dnevom še hiti mladi g. du-hovnik J. K. pred altar sv. Andreja, ondi prosit z daritvijo

sv. mase mngočne predprošnje aposteljna-mučenika; ko se pa poverne, je bil Matevž ravno sam iskreno odmolil: očenaš, češena si Marijo in molitvico: „Češena bodi Kraljica.“ 15. oktobra, v saboto, Mariin dan, ter v jutro lepega praz-nika sv. Trojice z nastoječim dnevom je skončal svoje živ-ljenje, po besedah „o usmiljena, o dobrotljiva, o sladka Devica“ je bil začel pojemati zadnje zdihe, le malokrat je še zasopel in — nedolžna dušica Matevževa, razrešena te-lesnih vezi, je splavala ko beli golobec v naročje Stvar-nikovo. —

Premilo se je oglasil mertvaški zvon, še bolj otožno so kasneje odmevali od zvonikov naših dveh cerkvá brenčeči ža-lostni glasovi, naznanovaje okrog ločitev in bitko zgubo naše-ga občega ljubljenca. Ljudje domači in zunanji so žalovali, kakor bi bil slednji zgubil lastnega sina al brata. Bili so res 15. 16. in 17. oktober dnevi splošnje tuge za Železnike. Le nebesa so se menda veselile teh dni zavoljo nove pri-dobitve enega svojih izvoljenih. Kako so pa ljudje domači in sosednji čislali rajnega Matevža, je bilo jasno iz tega, ker se niso zmenili za strah, da bi kdo kako bolezen na-lezel, ampak kar v trumah so vreli skupaj pokojnika zad-njič pokropit in molit poleg sprelepo napravljenega merliča. Bil pa je ranjki res tudi tako lep na mertvaškem odru, da se ga ni bilo nagledati. —

17. oktober, pogrebni dan Matevžev, nam je še le na-tanko in razločno pokazal, kaj je bil ranjki svojim spred-nikom, součencem, duhovšini in celi naši dolini. Ni vrelo z lepo toliko ljudstva skupaj, ko ta dan, in reči se smé, da Železnike še niso in je ne bodo kmali vidile take mert-vaške slovesnosti. Prepoštovani semeniški vodja, v. č. g. kanonik Janez Novak; stolni korvikar in pridigar Dragotin Heidrih in součenci Lotričevi (bogoslavec-četeroletniki) so bili prišli iz Ljubljane; snidlo se je nekaj gospodov tudi iz Loke, kakor z malo izjemo vsa duhovšina iz cele selške doline; tako da je 33 pp. gg. duhovnikov in bogoslovcev, vsih v cerkveni opravi, sprejelo pred stanovanjem prežaljene matere med-se truplo svojega ljubljenca. Po obrednih mo-litvah zapojó od žalosti sami vsi presunjeni součenci čve-teroglasni spev: „Credo“ tako neizrekljivo milo, da so menda oči vsih nazočih plavale v obilnih solzah. — Po pesmi zavihrá bela šolska zastava, s černo tančico ovita; šolska mladina obojega spola z gorečimi svečami v rokah prične sprevod, zatem sledi mertvaški križ, č. g. bogo-slovci in vv. č. duhovšina, za trugo pa, krog ktere je svetilo 12 nedeljskih solarjev, je šlo na trume zlahtnikov in ljudstva raznih stanov. V lepi podružni cerkvi sv. Frau-čiška Ksaverjana, kamor smo prispredili merliča, so bile potem bilje in neprestano tudi sv. mase: slovesno černo ma-so pa so služili vis. čast. gospod kanonik in semeniški vo-dja Novak sami z obilno azistencijo. Kakor že prej pred domačo hišo, so se tudi zdaj med slovesno černo sv. mašo glasile raz kora izverstne čveteroglasne milostinke gg. bogo-slovcev. Po sv. maši so imeli ogovor vis. čast. gosp. kor-vikarij Drag. Heidrih, ki so bili ranjemu tudi novomašni pridigar. Pa — kolika razlika med takrat in danes. Ta-čas, kamor so se ozerli, je bila povsod radost in veselje; — danes pa kamor so pogledali, povsod zdihi in solze. Razložili so nam z otožnim glasom zgube, ki so z zgodnjo smertjo nadepolnega mladomašnika zadele: škofijo, ker je zgubila nastopivšega čverstega delavca v vinogradu Go-spodovem; duhovšino, ker je ob verlega prihodnjega sobrata; součence, ker jim je odvzet preljubljen tovarš in prijatelj; duhovšnico ljubljansko, ker je zgubila svoj najdražji biser, svetivši z lepimi spodbudnimi izgledi vsemu semenišu; mater in sestro, ker ste ob edino pod-poro; domačo faro, ki je ob slovečega rojaka, katerega je smela s ponosom svojega imenovati itd. Sklenili so govor z resničnimi besedami, „da je rajni malo let živel, pa veliko spolnil.“ Res, kdor življenje skončá s tem, da raj zadobi, je pač vse dobil. Blagor jim je, kateri ga že

Nekoliko o Bosni in Hercegovini.

Spisal M. Močnik.

(Dalje.)

poseduje, terdno se pa nadjamo, da Matevž je med onimi posvećenimi trumami. —

In zdaj smo nastopili z ostanki rajnega Matevža zadnjo pot k grobni postelji, ktera mu je bila porahljana pred velikim križem na strani našega nekdanjega pastirja in zlatomašnika v. č. g. fajmoštra Blaža Kersnik-a, ki je bil v življenju Matevžu tudi posebni dobrotnik in prijatelj. Truga se spusti v temni grob, cerkvena molitev se opravi, žalostno-slovesni „Benediktus“ zadoni, in zdajci nam zakrije črna perst nepozabljivega prijatla. Nad zagernjeno temno mogilo odmevala je še zadnjič nadgrobница „Jamica tiha.“ in potem smo se razšli na vse strani, eden bolj otožen mimo družega. —

Pa še enega ginljivega prizora smo bili priče. Popoldan, preden so gg. bogoslovci odšli odtod, so še enkrat obiskali na pokopališu rajnega svojega prijatla, spletli mu zelen venec, in položili ga na prezgodnji grob v simbolični pomen: naj bi umerli bratec mirno počival pod hladno njegovo senco. Precej ljudstva je bilo zopet skupaj prihitelo. Za zadnjo slovo zapojejo še gg. bogoslovci pesme: „Blagor mu, ki se spočije,“ in „Jamica tiha.“ V svitlih žarkih je je sijalo popoldne solnce in veselo migljalo doli na pokopališe; al serca nazočih niso bile vesele: eni so poleg groba klečali, eni stali, eni peli, — mislim da vsi pa jokali! —

Sedmi dan je bil obhajan 24. oktobra. Snidlo se je bilo sedem vv. č. g. duhovnikov, opravljali so zadušnice (bilje), med taistimi zaporedoma maševali, černo mašo z leviti pa so imeli zaliloški g. Oče A. P. — Po sv. maši so vsi gospodje šli na grob, odpeli „Libero“ in opravili navadne sklepne molitve. —

Naj omenim zdaj še lepega programa, ki so ga, akoravno še ne določno, omenili nekteri gg. bogoslovci. Ko bodo namreč konec šolskega leta opravili svoje nove maše, želijo se sniti — saj kolikor jih bo bližej — še enkrat ob grobu serčno-ljubega rajnega součenca, obhajat skupaj obletnico in si tukaj ob njegovi mogili podat zadnjič prijateljsko roko ter želet eden drugemu svoj pomenljivi „z Bogom“. Če bi se ta sklep tudi ne mogel doveršiti, misel je le lepa, ki izvira iz blagih serc. —

Ako pa je bila nadepolnemu našemu rojaku že zgodnja smert vmenjena, nam je pa to vendar le ljubo, da imamo saj na domačem pokopališu telesne ostanke njegove. Ime ranjega se bo ohranilo v pozne čase, in marsikaka kapljica blagoslovljene vode bo kropila njegovo mogilo, med tem ko bi se bil v ptujem kraji čez kaj let komaj kdo več njegovega groba spomnil. —

S tem zveršujem svoj spis. Če kdo misli, da sem o blagih čednostih rajnega preveč govoril, za gotovo lahko rečem: še vse premalo sem. Priče k temu so mi lahko vsi, ki so Matevža poznali. Jest za-se pa še enkrat ponovim, kar sem že rekel: upam namreč, in terdno se nadjam, da ranjki gleda Božje obličje; — tudi ne dvomim, da dobili smo v njem vsi prijatli in znanci močnega in zvestega predprošnika pred prestolom Božjim. — Ali bi smeli tudi dvomiti nad vvodnimi besedami, ki so jih govorili rajni preslavni knezovladika A. M. Slomšek v svojem „Mnemosynon slavicum,“ rekoč:

„Oj srečna tista duša, — ki čisto vest ima,

Veselo svet zapuša, — k Očetu se podá.“ —

Nikakor ne! Veliko več mi-slim, da z vso pravico smem še enkrat očitno ponoviti sklepni odstavek one pesme, ki se je pela sedmi dan Lotričevega zagreba pri slovesni čerini maši, in se glasi:

Ti pa, oj Premili! ne pozabi

Gor pred Božjem stolom nikdar nas;

Vse, vse, vse nas k sebi v nebo privabi.

Kjer terpi veselje večni čas! —

V Železnikih o vsih Svetih 1864.

Rodoljub Podratitovski.

Oženil se je bil Kulin s hčerjo Deza-ta, ktera je bila vdana tej krivi veri, in tako je tudi sam na skrivnem bil te zmote. Sprejel je bogomile iz Dalmacije pregnane v svojo deželo, in dasiravno je papežu Inocenciju III in ogerskemu kralju Emeriku z besedo in s pismom poterjeval, da noče krive vere v deželo sprejemati in terpeti, vendar ni nikakor branil, da bi se ne bila razširjala. Patareni so bili zavoljo tega tako prederzni v Bosni, da so se očitno spuntali pod Kulinovim sinom in naslednikom Kulinovičem, kateri je zvest katoličan ostal, kakor je bil obljubil. Pregeljali so rimskega škofa in korarje iz Kreševa in zvolili svojega papeža, kateri se je imenoval služabnik sv. vere.

Legat Akoncij, ki ga je bil poslal papež Inocencij 1219 in kateri je umerl 1222 v Bosni, ni mogel nič opraviti zoper krivoverce, kakor pred njim tudi ne nadškof v Spoletu in opat Janez iz Kasamarije ob času Kulinovem. Še le pod vlado Sebišlava, sina in naslednika bana Nikola, ki je vladal za Kulinovičem, so postavili v Verhbosni zopet škofa na sedež v Kreševem, kjer ga ni bilo 35 let. Kralj Bela IV je poslal pod poveljništvom svojega brata Kolomana, bana v Slavoniji, vojsko zoper Patarene, kar je zahteval papež Gregorij IX. Komej pa je umerl Sebišlav l. 1242 in nasledoval mu njegov sin Ninoslav, so se vzdignili na novo, in na povelje papeža Inocencija IV so nabrali zopet križarsko vojsko na Ogerskem, s katero je vdaril nadškof Benedikt iz Kaločke na Bosno ter je popolnoma zmagal Patarene. Veliko jih je smert storilo, drugi so se spreobrnili ali pa dolgo časa več škodovati niso mogli.

Pozneje so se bili Patareni zopet pomnožili, in papež Janez XXII je poslal franciškana Petra Fabijana za velicega preiskovavca v Bosno in dodelil mu je pravico, da se smejo krivoverci preiskavi podvreči. Dominikani so to pravico sebi prilastovali in papež je mogel odločiti na korist francižkanov, preden je Peter Fabijan prišel l. 1330 v Bosno. Dasiravno sta ga papež Janez XXII in pozneje Benedikt XII Karolu Albertu, ogerskemu kralju in banu, živo in večkrat priporočevala, vendar ni mogel veliko opraviti. Še le francižkan Gerardo, predstojnik celega reda, je spreobrnil bana samega, poklical je veliko francižkanov, postavil jim samostane in je tako vpeljal francižkane v Bosno.

Leta 1387, ko je vladal Tvertko I, so vdarili Turki pervikrat v Bosno, pa so bili tako hudo tepeni, da jih je komaj 5000 pri življenju ostalo. V bitvi na Kosovem polju, v kateri so Bošnjaki pod poveljstvom svojega kralja in njegovega velikega vojvoda Vlado-ta hrabro se bojevali, so bili sicer kristjani 15. junija l. 1389 zmagani, peljal je vendar vojvoda Bošnjake serčno domú in pet dni potem je Turke dobro naklestil, ko so bili v Bosno priderli misleci, da jim je sedaj vsa dežela odperta. Tvertko je umerl 23. sušca l. 1391. Njegov naslednik je bil Štefan Dabisa. Tudi ta je zapodil Turke nazaj, ko so bili l. 1391 Bosno napadli, ta čas ko je bil Carigrad pervikrat obležen. Ko leta 1396 brez otrok umerje, mu nasleduje Štefan Tvertko II Tvertkovič. Začele so se pa žalostne domače vojske, v katerih so večkrat Turke na pomoč klicali, kateri so bili berž pripravljani vtikati se med domače razpertije Bošnjakov. Ostoja Kristič, eden naj veljavnejših bojarjev, je segel po prestolu, in napravljal mnogotere sitnosti vladarju Tvertkotu II. Bošnjaki so pregnali l. 1418 Ostoja-ta zavoljo njegovega nerodnega življenja in izvolili njegovega sina Štefana Ostojič-a za kralja. Ostoja beži k Turkom, obljubi jim 20.000 terdnjakv letne plače, dá jim svojega sina Radivoja za poroka in pride s turško vojsko, da bi Bosno vnovič pridobil. Ostojič se združi s Tvertko-tom, in pričakoval je

Turke pri Plivi, kjer je bila bitva l. 1421, ktera pa ni po nekterih pisateljih nič razsodila. Pogodili so se l. 1422 tako, da so vsi trije vladali. Ostojič je umrl l. 1424 brez otrok, njegov oča 11 let pozneje, in Tvertko je bil zopet sam kralj. Berž ko Ostoja umerje, pride njegov sin Radivoj, porok pri Turkih, s turško vojsko v Bosno. Tvertko je razkropil turško vojsko, mógel pa je dajati sultanu Muratu davek 25.000 cekinov. Tudi cerkvene reči so mu dale dosti opraviti. Patareni so zopet mogočni postali, dasiravno nekteri terdijo, da je on sam bil njih vere. Podelil je l. 1436 frančiškanom pravice pridobivati si posestva, in prosil je papeža, naj pošlje poročnika. Škof Tomaž iz Lašin je tje prišel s to oblastjo in tudi oče Jakop predstojnik frančiškanski je prišel v Bosno, kjer je neutrudeno delal, da bi spreobernal nekatoľičane. Veliko se jih je povernilo v pravo cerkev nazaj, in po hribih in daljnih krajih so zapušali krivoverci svoje stanovaľiša, ali pa so se skupej spravljali in s silo frančiškane podili.

Tvertko II umerje brez otrok; Bošnjaki si volijo Tomaža Ostojiča, nezakonskega sina Ostoja za kralja. Papežev poslanec ga je spreobernal k pravi veri, in pri kerstu l. 1444 je prejel ime Stefan. L. 1446 je imel v gradu v Konjicah državni zbor, pri katerem je bilo veliko gerških in latinskih duhovnov, in sklepi tega zbora, ktere je kralj 24. junija 1447 oznanil, so bili katoliški cerkvi toľiko prijazni, da je 40.000 bogomilov, kteri se niso hotli spreoberniti, deželo zapustilo. V Hercegovini so najdlji sprejem in zavetje, in ko jih je hotel Stefan za vojsko napasti, je mógel odjenjati, ker so Turke na pomoč poklicali. Resno je mislil na križarsko vojsko zoper Turke, posebno ko so bili leta 1453 Carjigrad si osvojili, in papež Nikolaj IV je dal privoljenje, da sme tudi za vojsko cerkvenih zakladov se poslužiti. Papež Kalikst mu je zagotovil vso deželo, ktero si bode privojskoval. Papež Pij II mu je poslal blagoslovljen križ in bandero. Ali vkljub vsemu temu niso šli na vojsko. Prepiri in nezložnosti med kristjani so bili tega vzroki. Po vnanjih deželah tudi kralju niso zaupali. Tedaj je bosanski kralj rajši Turkom davek plačeval, kakor da bi se bil z njimi vojskoval, in njegov sin Stefan, kteremu so bili Ogri obljubili kraljestvo Lazarja Brankovića, Serbsko, je dal Turkom brez potrebe terden grad Smederevo (Semendrija). Kralj Matjaž in papež sta bila silno razdražena zavoljo tega, in dolžili so kralja, da je s Turki sporazumljen. Papežev poslanec bi bil imel preiskovati, pa kraljeva smert je vse to prestrigla. Njegov brat Radivoj in lastni sin Stefan sta ga umorila, in Stefan Tomažević je zasedel prestol svojega umorjenega očeta. Vdova Stefanova Katarina je poklicala maševat svojega prijatla Mohameda II v deželo.

Sultan prihrumi z mečem in ognjem v Bosno; zapustil je pa vendar deželo, ko so mu obljubili 25.000 cekinov davka, in Katarina je šla v Rim, kjer je stopila v ženski red sv. Frančiška in l. 1478 umerla. V frančiškanski cerkvi v Sutiski sta še stara kipa tega kralja; Bošnjaki ga časte še dandanašnji za svetnika.

Njegov sin in morivec Stefan Tomažević ni imel pokoja. Po prizadevanju papeževega poslanca, škofa Nikolaja iz Modruša, ni hotel Turkom davka plačevati; dasiravno so pa njegovi poslanci keršanske poglavarje prosili, njemu pomagati nihče ni hotel.

Sultan začne vojsko. Ko pa 14. junija 1463 prihrume s 150.000 turčinov pred mesto, izroči kralj brambo unega svojemu vojvodu Radak-u, on sam pa beži s kraljico Marijo in s stričem Radivojem v Jajico, in od tod v terdnjavo Ključ, deset ur od ondot proti zapadu.

Mahomet je bil več dni pri Bobovcu brez vsega vspaha in misli že od tod iti proti Visokemu, kar mu Radak, poprej bogomil in tudi sedaj še na skrivnem, mesto ponudi. Sultan vse obljubi, ko pa ima ključe v rokah, ga dene ob glavo. Toda komej je sultan čul, da je kralj Bobovac za-

pustil, pošlje za njim vezirja Mahmud-pasata. Jajico se mu podá, reko Sano prebrodi in Ključ obleže, še preden se je kralj mógel z živežem preskerbeti. Že čez tri dni se je mógel Stefan Tomažević podati. Pismeno mu je obljubil vezir v imenu Sultanovem življenje in deželo na drugem kraju Turškega. Mahomet je bil silno nejevoljen s pogodbo, poterdi pa jo vendar s tem pristavkom, naj kralj zapové vsim poveljnikom terdnjav, da naj se Turkom udajo. 70 mest se je tako Turkom na vero vdalo; sultan prelomi pogodbo in dene ob glavo kralja, njegovega strica Radivoja in veliko knezov, vojvodov in boljarov, kteri so se mu zdeli nevarni. Cvet mladosti, 30.000 ljudi, so odpeljali, da bi iz njih janičare naredili, in nad 200.000 móž in žen so prodali v sužnost. Čez tri mesece pa pride kralj Matjaž, da bi Turkom Bosno zopet vzel. Obleže narpred Jajico, in ko je čez poltretji mesec tudi grad padel, se mu je podalo veliko mest. Turki mu skušajo mesta zopet vzeti, ali dokler je živel, je branil hrabro Bosno, in še le leta 1527, ko sta se kralj Ferdinand in Janez Zapolja za ogersko krono bojevala, so zgubili Ogri svoje posestva v Bosni, ktere so 64 let tako hrabro in pogumno branili! Bosna pa je ostala do današnjega dne pod turško oblastjo, dasiravno so se cesarski večkrat prizadevali Bosno Turkom vzeti. Katoliški kristjani molijo še dandanašnji za avstrijskega cesarja, nekdanjega kralja, in Turki pravijo „naš kralj,“ kedar govoré od avstrijskega cesarja.

„Živi kao bej na Hercegovini,“ — je navaden serbski pregovor, in v teh kratkih besedah je razložena žalostna osoda, pod ktero so turško-slovanske dežele zdihovalé in še sedaj zdihujejo. Tudi z vstajami v novejših časih niso iskali politične samostalnosti; v svojem obupu so se hotli znebiti le presilnega jarma turške gospóde in turških vladnikov, ktereга že dalje prenašati niso mogli. Hercegovino so imenovali v srednjem veku deželo za Humom (Kumom), od gore Hum ali Hlum v današnji nahiji (okrogu) blagajski. Dežela pa je imela svoje kneze, kteri so bili včasih samosvojni, večkrat vendar tudi vladarjem, ali pa ogerskim kraljem podložni. V bosanski zgodovini smo povedali, da je Tvertko, ki se je od leta 1376 kralja imenoval, to deželo dal v leno hrabremu in zmagovavnemu Vlatko Hranicu. Sandelj, njegov naj starji sin, je bil njegov naslednik, in ko l. 1435 umerje brez otrok, mu nasleduje njegov stričnik Stefan. Cesar Miroslav mu je dal l. 1440 naslov, „herzog,“ in od sihdob se je imenovala njegova dežela Hercegovina. V pismih se je pa ta dežela imenovala vojvodstvo sv. Saba, ker sv. Saba, prvi serbski višji škof, ki še dandanašnji pri Jugoslovcnih močno slovi, je bil pokopan v nekdanjem samostanu v Milošovem, in njegov grob, ktereга je leta 1595 Sinan Paša, razdjal so častili toľikanj, da so se vladarji hercegovinski imenovali varhe groba sv. Saba in vsa dežela se je po njem imenovala. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Z Gorenskega.

GODOVNICA

Prečastitemu, Preblagemu gospodu gospodu
FRANČISKU KRAMARJU,

duhovnemu pastirju in dekanu, škofijskemu svetovavcu i. t. d. i. t. d.

k Njegovemu godu 3. grudna 1864

po dozidani novi cerkvi v Stari Loki.

Mojstra cerkvam se skazuješ,	Davnaj si že tam ozaljšal
Glava Ti je stavbni um,	Krasno ves Potoški *) hom,
Opovire vse zmaguješ,	Božjo njivo si podaljšal.
V sercu klije Ti pogum.	Dal ji cerkev, sebi **) dom.

*) Tabor. — **) novo duhovništvo.

V Loko pridiš, kaj zagledaš.
Tužno joka Božji hram!
Arhitekta se zavedaš.
Al ne veš se djati kam:
Cerkev farna nova biti
Mora, naglo sklep storiš.
Stroškov se zagotoviti.
Blago misel odložiš.

Perva misel odložena,
Zidat' Božji tempelj nov.
Bla je vlani ponovljena,
Ze nabiral si darov.
Stara cerkev se odpravi
Še le majnikove dni;
Novi se podlaga stavi,
Listopad jo doverši.

Tje na Černi-grob ozira
Najpred Tvoje se okó.
Kjer podzidje se podira.
De postane vse novó;
Kjer močnejega odmeva
Naj doni zvonovni glas.
Kot sostavnega izpeva
Alt. tenór. sopran in bas.

Kinó pa, ki zaostali
Léta lanskega so bli,
So se letos dosnovali.
Hram svetišni že slavi.
Trud in skerb in vse težave,
Hrabro si premagoval,
Čisla svét moža Te slave,
Delo krasno si dognal.

Bog Ti daj še mnoge léta.
Dela Svojga se raduj.
Fara naj Ti vence spleta.
Delo sveto doveršuj
Té, in mnogotere druge
Večnega Očeta Sin
Naj plačuje Ti zasluge:
V blagru klije Tvoj spomin!

Anton Smrekar.

V Račji na Dolenskem so preteklo nedeljo vis. čast. gospod Jernej Rejic obhajali petdesetletnico, v Komenju na Krasu pa 26. po Binkoš. ravno tako častni korar preč. gospod dekan Andrej Kocman. Od obeh nekoliko več prihodnjic.

Iz Tersta, 28. nov. J. N. L. *) Seja tukajšnjega mestnega svetovavstva od 25. t. m. je bila za vsacega katoličana prav zanimiva. — Sklenilo se je namreč z veliko večino glasov, pogoditi se z opatico usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlana v Brešiji, da za pet let obljubi preskerbovati mestno bolnišnico s toliko sestrami tega reda za postrežbo žen-kih bolnikov, kolikor jih bo potreba, in sicer s pogojo, ktere bo tukajšnje mestno poslanstvo storilo. —

Leta 1854 so Mil. gospod škof poklicali nektare teh verlih sester v Terst, da bi učile in odgojevale uboge sirote v vstavu, kterege so v ta namen tisto leto ustanovili. Ko je pa leta 1855 tista strašna šiba Božja, azijanska kolera, prišla tudi čez naše mesto, so se te usmiljene sestre prostovoljno ponudile v postrežbo neštevilnih bolnikov v mestni bolnišnici, in so tam z neizrekljivo ljubeznijo in neutrudljivostjo bolnikom stregle. Ostale so po tem nektare notri, in letos jih je bilo menda 27. — Kakor je bilo v zadnji seji mestnega svetovavstva sklenjeno, bodo zamogle, ako bo potreba, doseči tudi število 45.

Ravno tako je bilo pred 14 dnevi v seji mestnega zbora sklenjeno, število č. o. kapucinov, kterih pet je zadnje leta oskerbovalo dušne potrebe bolnikov, v ravno ti bolnišnici pomnožiti do 8. — Ali je mestno svetovavstvo moglo o bolj primernem času kaj takega določiti, kakor ravno sedaj, ko so časniki in nektare od luči 19. stoletja razsvitljene glave še polni tožb čez Wittelshöffer-jevo mučenstvo (!) za njegov „vljudni —“ trud? —

Da med ljudstvom še ni vgasnila zadnja iskrica vere in pobožnosti, nam je lepo kazal pretečeni teden. V cerkvi sv. Device Marije, imenovane „Večji“ (B. V. Majoris), je bila 21. t. m., dan darovanja Marije Device, slovesna sv. maša vpricho prečastitega gospoda mil. škofa, v spomin in iz hvaležnosti, da je leta 1849 strašna kolera kar na enkrat nehala na prošnjo Device Marije, k kateri so se bili věrni Teržacani ravno ta dan v slovesnem obhodu obrnili. Veselo je viditi, kako sploh v Terstu ta dan praznujejo. Akoravno se, da se Bogu smili! marsikako nedeljo sliši semtertje po Terstu, posebno po ladjenicah in delavnicah, razbijati in delati, vender ta dan, Bog mu bodi milostiv, kterege bi ljudstvo tu pri težkem delu vidilo. — Kakor druge

leta, je bilo tudi letos v omenjeni cerkvi potem celi teden v pricho velike množice ljudi popoldne in tudi zjutraj duhovno opravilo, in zadnji dan, to je, v saboto so Mil. škof sami delili neštevilni množici zakrament sv. obhajila. — Naj se učijo iz tega tisti, ki katoličanstvu pogin napovedujejo, — kako britko se motijo. —

Iz Goriškega, 30. vinotoka. —?— Kako zvest da je Slovenec veri svoji, spričujejo marsikake priložnosti, pri kterih svoje občutke bolj živo in očitno razodeva. Prepričal sem se sam tudi o preteklih počitnicah. Bilo je 8. kim. V družbi dobrih prijatlov se podam ta sv. dan na Kras v Kobiloglavo. Posvečevala se je namreč v tej mali soseski zala podoba Marije D. brez madeža spočete. Za čast Božjo in Marijino vèsveti gospod Karol Fabiani, oskerbnik ondotne cerkve, je mladost nagovarjal, ter so toliko denara vkup spravili, da se je omenjena nova podoba napraviti dala po umetni roki g. Tominea.

Imenovanega dné pridejo v. č. gospod dekan in častni kanonik v Komnu podobo blagoslovit. Zbralo se je bilo še mnogo drugih duhovnikov iz dekanije. Udeležila sta se te slovesnosti tudi gg. dr. Hrast in dr. Zorn, profesorja bogoslovstva v Gorici. Pervi je imel tudi peto mašo. Pridigal pa je g. Jožef Marušić, katehet na tukajšnji normalki.

Ko je bila podoba blagoslovljena in po ginljivem govoru g. dekana, v kterem so dolžnosti vseh stanov do nebeske Matere razlagali, se pobožna množica, gotovo čez 2000 obilna, vversti in se v dolgi procesii med petjem in molitvo počasi pomika proti cerkvi s travnika, kjer je bila podoba izpostavljena v nalašč napravljenem in lepo okinčanem oltarji. Nesli so jo krepki mladenčiči. Pred temi so šli duhovniki. V cerkvi je potem pridiga in pridigar razklada pogoje, ki jih kristjan dopolniti mora, da mu bo Marija res pribežališče, pomoč in mati; nagovarja in vabi poslušavce, naj očitno Marii obljubijo, da bodo vse pogoje natanko spoštovali. Ko se res to zgodi med jokom in zdihovanjem, zaprosi govornik s povzdignjenim glasom, rekoč: „Oj Marija! stopi tedaj na oltar, kjer ti je prostor odločen in pripravljen, ki so ti ga napravile verne in zveste serca pričujoče soseske.“ Na te besede duhovniki podobo spoštljivo primejo, ki je poprej na stojalu slonela, ter v na oltarno dolbljino vložijo: ljudstvo pa do solz in joka ginjeno zraven poje znano pesem: „Vsi verni kristjani, častite Marijo.“ — Ko je bila podoba vložena in še z lepim barvanim vencem obdana, obmolkne petje in pridigar zopet nadaljuje, ter prosi Kraljico nebesko, naj sprosi in lije nebeški blagoslov na našega sv. Očeta papeža Pija IX, na prevzvišenega gospoda našega nadškofa Andreja, na predstojnika komenske dekanije z vsim duhovstvom njegovim, tudi posebno na voditelja, v tej imenitni reči in začetnika te lepe slovesnosti, g. Karola Fabiani-ta, ki zavolj bolehozanja to sosesko le začasno oskerbljuje. Komaj je govornik te besede izrekel, je vse po cerkvi zašumelo, ker prosili so res blagoslova Njemu, ki ves gori za čast Jezusa in Marije in za blagor svojih ovčic. Bog usliši naše vzajemne molitve in daj zdravje njemu — in vsim ki svoje telesne in dušne moči obračajo v večji čast Božjo in zveličanje vernega ljudstva.

Iz Šentvidske gore na Tominskem, 9. listop. Znano je častitim čitateljem, da je naša farna cekev ena najstarejših na Goriškem, ker omenja jo v svoji listini že papež Celestin III 24. listop. 1192, v kateri jo sprejema pod varstvo sv. Petra in izročuje v oskerbnitvo čedaski kolegijatni cerkvi. Ali čas se verti v večnem tiru in zapuša nam le majhne ostanke od nekdanjosti. Tudi pri naši farni cerkvi se je v teku stoletji veliko pre naredilo, sedanja oblika cerkve nima še podobe nekdanje, ker bolj veličastna je sedaj, na terdi skali skorej na koncu vasi proti severnoi-zhodni strani in moli veličastno svoj stolp visoko proti nebu. Iz njegovih lin odmeva se na vse kraje lepo vbrano petje dobrih zvonov in vabi pobožno ljudstvo k češčenju Stvarnika nebes in zemlje. Od znotraj je cerkev zares snažna in

*) Prav ljubo in drago! z dopisi bote vstregli dobri reči in bravcem vsestransko. Vr.

lepo ozaljšana. Trije oltarji iz marmorja krase cerkev, ktere je bil pred nedavnim dal ranjki gospod fajm. Filip Brezavšič s pomočjo za Božjo čast zelo vnetih farmanov prelepo osnažiti in sem ter tje na novo izpiliti in podobe bolj mične narediti. Tudi je oskerbel lepim podobam križevega pota kaj lepe nove okvirje ali kornize in še marsikaj drugega. Še veliko bi bil ranjki gospod storil, ali vzela nam ga je prerana smert. Bog pa je naše prošnje uslišal in dal je ranjemu verlega naslednika gosp. A Kavčiča, ki je že marsiktere naprave osnoval in doveršil. Pač lepo hvalo zasluži tudi radodarnost naših verlih farmanov, ki so v tem času zvoniku tudi nov klobuk omislili, kar jih stane do 500 gold. in še marsikaj drugega so storili.

Veliko se je že pre naredilo in popravilo v kratkem času, ali nekaj prav potrebnega še pogrešamo. Stare orgle namreč kaj slabo krasi cerkev. Kmalu bode kakih 60 let, ko jih je zadnjikrat mojsterska roka predelavala. Sedaj pa so že prav v slabem stanu. Ne dvomim, da se bo tudi to, poprej ko bo mogoče, pre naredilo in bodo potem tudi glasovi dobrih orgel lepo vbrano petje spremljevali in zedinjeni Najvišjemu čast in slavo prepevali, ter ljudstvo k še večji pobožnosti spodbujali. J. Verhovski. *)

Iz Gorice. Dr. Kosov. V naši nadškofiji je bilo od začetka tega leta 384 duhovnov svetnih in redovnih skupaj. Al nemila smert se jih je bila tako lotila, da jih je dozdej že 16 pomerlo in sicer nar več hitro od začetka. Zalostno je bilo posebno tri perve mesce slišati, da je skorej vsak teden kakšen umerl. Res da huda zima je bila tega nar bolj kriva, ker le bolj stari so kapali kakor zrelo listje z dreves v listopadu. Pa tudi nekteri mladi čeversti in zdravi so se mógli bleđi žanjci vклонiti, med kterimi je posebno ranjki gosp. Fil. J. Kafol spomina vreden zavolj velike marljivosti v cerkvi in v šoli, zavolj posebne zgovornosti in mnozih zaslug na slovenskem polju. Prejel je plačilo od Gospoda za svoj obilni trud. **)

Novoposvečenih je letos pet semenišče zapustilo, štirje Slovenci in en Furlanec. Eden mora še pol leta čakati, ker je premlad. Zopet drugi pa doma med obupovajočimi starši na postelji zdihuje in čaka Gospodovega ukaza: al v vinograd, ali pa v sv. nebesa.

Solsko leto v semenišču se je začelo, kakor po navadi, 4. novembra, v dan sv. Karola, patrona semeniške cerkve. Prečast. ravnateljstvo je vse drugo: Vodja je gospod dr. Hrast, podvodja g. Mih. Boltar in duhovni vodja g. dr. Evgenij Valusi, ki je že pred štirimi leti po teh dvoranah hodil in zdaj iz Dunaja vernil se. Bogoslovcev je iz vsih štirih škofij blezo 92. Med temi 54 Slovencev, 10 Hervatov in 28 Lahov s Furlanci vred. V 4. letu je vsih skupaj 7, v tretjem 27, v drugem 36 in v prvem 32. Goriška nadškofija sama ima 36 bogoslovcev in med temi je 22 Slovencev in 14 Furlancev. Bog daj, da bi vsaj vsi duhovski stan dosegli, ker pomanjkanje duhovnov je veliko. Modro ravnanje ravnateljstva daje k temu dober up.

Prihodnji post pride v tukajšnjo stolno cerkev pridigovat slavnoznani O. Bankič Anton iz Jezusovega reda, izversten govornik, ki je že konec leta 1850 tukaj, v Štandrežu in v Kanalu vodil eksercicije s prav dobrim vspehom. Rojen pa je iz št. Petra pri Starem mestu in govori slovensko ravno tako dobro kakor laško. Nadjati se je, da njegova gorečnost tudi pri Goričanih ne bo brez sadu. Božji blagoslov!

Iz Masilije na Francoskem piše 16. u. m. gosp. misijonar Blaž Veri, naslednik ranjcega Oliviera, odkupovaveca zamurskih otrok, in pravi:

*) Dopisi nam bodo vselej dragi in dobro došli. Vr.

**) Malo pred smertjo nam je bil ranjki gosp. Fil. J. Kafol poslal mični spis: Častiti gospodje Lazaristi, in djal je, da ga bo nadaljeval. Izpeljan je do „VI Domače življenje Lazaristov.“ Ako bi se našlo med njegovo zapuščino nadaljevanje ali saj osnova, bi prosili, da bi se nam poslalo. Vr.

„Odlasal sem do zdaj z naznanilom žalostne zgube, ki nas je zadela z našim tak ljubim in častitim očetom Olivierom, kter je šel po plačilo v nebesa 25. vinot. ob 8 zvečer, kar menda že veste. Zaspal je prav sladko v Gospodu. Odlasal sem pa zato, da Vam zamorem zdaj še tudi kaj naznaniti zastran nadaljevanja pobožnega dela, ki ga je on začel in opravljal do svojega zadnjega zdihljeja, to je, zastran odkupovanja ubogih zamurskih dekličev. Rekel sem do zadnjega zdihljeja, ker se v dan njegove smerti sva prejela pismo iz Jafe, v kterem nama naznanuje prednica ondotnih sester sv. Jožefa, da je pridobila zamurčico 7—8 létno, in z nje je Olivieri spolnil število svojih odkupljencev, ki jih je 810. Med njimi je kacih 60 zamurčkov, izmed kterih, kar že veste, se je naj prvi izučil v propagandi v Rimu z veliko pohvalo, je bil mašnik posvečen in poslan ko apostolski misijonar v Senegambijo med zamurce, kjer je še zdaj in dela kakor dober evangelski delavec. Ime mu je Jožef-Svetamarija, in poslan je bil na otok, ki se tudi imenuje Svetamarija. Izmed deklic pa so že nektore redovnice (nunc) z obljubo po raznih samostanih.“

„Olivieri pa je očitno željo naznanil, da naj jest nadalje delam, kar je on delal do zdaj, in res sem precej po njegovi smerti to pisal v Rim svitlemu kardinalu Patriciu, namestniku svetega Očeta in varhu pobožnega djanja zastran zamurk, kteri mi je 7. t. m. skoz in skoz lastno-ročno pisal prav močno spodbudovavne besede in mi je ob enem poslal blagoslov papežev, za kterega je bil šel nalaš za-me prosit, da bi me oserčil ter naj nadaljevam to sv. delo, ktero, kakor piše, povišuje Božjo čast. Pristavlja pa tudi, kako živo je ginila sv. Očeta zguba svetega duhovna Oliviera.“

„Hitim tedaj se vam priporočiti, prečast. gospod, spodbudujte vse dobrotnike naših ubogih zamurk, naj mi nadalje delijo milo podporo, ki bode od Boga nedvomljivo obilno poplačana, ker mili darovi se obračajo v to, da se duše otevaajo peklenskega žrela in se postavljajo na pot v sveti raj.“

„Naznanim naj, da čez 2000 sem že frankov postal na Jutro za nov predrag pridobitek. ... Poslal sem tudi 1400 fr. za prevožnjo lepega števila zamurk, ki tukaj stopijo na suho v kratkem in jih bom potlej šel oddajat — naj berže po Nemškem. Prosim pa, dragi gospod, molite in prosite druge, naj tudi molijo za-me, da me Gospod razsvetli po svoji sv. volji, ter služi to moje pervo popotvanje v Njegovo čast in v prid teh ubozih stvari.“

Nasledva priporočilo za darove. Blaž Veri s. r., apost. misijonar.

Iz Amerike. Iz Krov-Vinga v Minesoti pišejo preč. g. misijonar Fr. Pirc 18. vinotoka.

V začetku naznanujejo, da so prejeli list od 12. kim., v kterem jim je bilo naznanjeno, da je na pošto oddanih nekaj zbirk denarja v „Zgod. Danici“ za njih misijon itd. Potlej pravijo: „Kar mene tiče, sem bil spomladi prav prav zdrav, ko sem se bil iz Krajskega povernil; ko sem bil pa preteklo vroče poletje silo težavno popotvanje po svojih indijanskih misijonih opravil, sem bil tako opesal in na očeh tako oslabel, da nisem mogel tudi na jesensko popotvanje po svojih indijanskih misijonih iti, kakor druge leta. Hvaljena pa bodi previdnost Božja, ker v moje tolažilo mi je naznanjeno, da že te dni bodo trije mojih misijonskih novincev v Šentpavlu posvečeni, ktere hočejo mil. škof z v. č. gosp. semeniškim prefektom Buhom vred k meni poslati za indijanske misijone, sto pogodbo, da jih moram sam z vsim preskerbovati. Res je, da sem si napravil štiri nove mreže in dve puški doplarici, tudi dva čeversta misijonska hlapca sprejel, ki premoreta meni, mojemu g. namestniku in duhovnim pomočnikom dobrih rib in vsaktere divjačine tegniti; vender pa, da se naše veliko misijonsko delo, v-pešno spreobračanje divjih Ocipvanov, brez zaderžkov ali primanj-kovanja potrebnih priprav serčno doveršuje, nam je potreba

tudi podobe cesarjeve. Toraj mi je prav k mojemu veselju in o pravem času Vaše prijazno naznanilo, da je Vaši „Danici“ zbran znesek denara za moje indijanske misijone v Ljubljani na pošto dan; te dni namreč pričakujem omenjenih duhovnih pomočnikov za svoj misijon, ki bodo nekatere mesece ostali tukaj pri meni v Krov-Vingu, da se kolikor toliko navadijo indijanskega jezika in se naučijo pastirstva za indijanstvo po moji segi. Potem še le pojdemo pod benderom Kristusovim na doželeni plen za kraljestvo Božje, ako nam Gospod dá svoj blagoslov, da bomo mogli tudi svoje misijonske prijatelje v vgodnimi naznanili razveseljevati.

Ravno ko to pismo pišem, sta prišla k meni divja indijanska poglavarja od Pijavčjega jezera (Leech lake) me vprašat: če so že došli k meni mladi duhovni, ki sem jih jim za ondotni misijon obljubil? Treba pa ju je bilo z dobrim kosilom (zajutrekom) umiriti in jima ljubo poterpjenje priporočiti, zraven tega pa ju tolažiti, da moja odložena obljuba se bo že spolnila. Tako vdovljena poglavarja sem primerno podučil in ju odpravil s potrebnimi naročili, kako naj svoje podložne v čednosti in redu ohranita in vsih hudobnih razuzdanost varujeta, in z nekoliko popotnino (brešnom) oskerbljena sta se vsa zadovoljna vernila v svojo tri dni oddaljeno domačijo.

Zastran preseljevanja v Ameriko pišejo gosp. misijonar Pirc: „Že preteklo zimo sem mnogim spraševajočim, če jih čem seboj v Ameriko, da bi se tam naselili, odgovoril, da zavoljo vojske in indijanskih rogovilstev še ni pripravljen čas za to, da bi se v Ameriko preseljevali; naj toraj počakajo, da mine črna vojska in se hudobni divjaki Siu-Indijani čisto iz Minesote spravijo. Potlej jim bom že pisal ter jih očitno povabil, da naj pridejo v meje mojega misijona. Izvoli sem za kranjsko duhovnijo (faro) prav naj boljši prostor, kjer si bodo na naj rodovitniši zemlji zamogli napraviti predrage posestva po 160 oralov za vsako deržino, in bodo deželo naj berže dobili zastoj v last. Le poterpjenje še kake mesce, ... in naj se le pripravljajo za odhod — morebiti mesca sušča ali mal. travna (če bo takrat že vojska dokončana?). Imeli bodo pa lahko tudi kranjskega mašnika za duhovnega pastirja, ker prihodnjo spomlad bodo naš škof zopet nekatere misijonske novince posvetili. Popotvanje iz Ljubljane do tod za sedež v tretjem redu stoji do 200 gld. K temu je štet tudi živež v parobrodu; za živež na železnici pa mora vsak sam skrbeti. Otroci pod 12. letom plačajo le polovico, dojenčki na maternem naročji pa nič ne“ itd. K sklepu so priporočevanja do višjih, pozdravljanja in serčna hvala misijonskim dobrotnikom, pa tudi obljuba, da se bo zanje molilo. Fr. Pirc s. r., kat. misijonar.

Iz Sentvincencija piše bogoslovec gosp. J. Trobec prec. gosp. Velkaverhu 15. vinotoka nadalje: Pri nas že zima od vsih krajev preži; da se le soluce skrije, se kar očitno prikaže; 9. oktobra nas je celo s snegom ostrasila. 8. oktobra smo se bili šli kakih devet milj daleč sprehajati, in tu je še solnce tako pripekalo, kakor pri Vas v naj hujši poletni vročini; ves sem bil moker, tako sem se potil, drugi dan pa je po malem snežilo in tako zeblo, da se je človek v zimski obleki ves tresel; tako spremenljivo vreme je tedaj tukaj, da je skoraj neverjetno, ako se človek sam ne prepriča. — Tu volijo zdaj po vsih kantonih svoje odbornike ali boljše govoriti namestnike (representant), vsak odrašen državljan ima pravico glasovati; v torek 10. okt. je bila volitva blizo št. Vincencija v majhnem mestecu Jungstavnu (Youngstown), vsi tukajšnji patri in bratje, ki so državljani, so volili. Desetega nov. bodo volili pa novega predsednika (presidenta). Bog daj, da bi tacega izvolili, da bi mir napravil in zaterto Ameriko v vsaki zadevi nekoliko ozdravil in povzdignil. — V Pensilvanii, posebno v našem kantonu „Westmoreland-u“, je letos toliko jabelk, da ljudje ne vejo kam z njimi; eni vino iz njih delajo, drugi jih sušć, živini dajo ali prav po nič prodajajo; vse drugo tako drago, sadje pa je tako po ceni, da skoraj ne

morem verjeti, kakor mi drugi pripoveduje; neki dan sem jih pri nekem kmetu vidil take kupe na vertu, da sem se le čudil. Po gojzdih je vse polno kostanja, pa se nobeden zanj ne zmeni; pri sprehodih ga včas za kratek čas pobiramo, in hitro se ga nabere, da se ne ve, kam z njim. Tu raste sploh tudi sladkornik (Zuckerrohr), ki ima skoraj čisto koruzi podobne stebila; napravljajo pa iz njega gosto tekočo rumenkasto, sterdi podobno slatčico, ki mora tu pri vsaki pojedinu na mizi biti, in se deva v kavo, na kruh ali druge jedila; imenujejo jo „molasses.“ Ravno o tem času je (sladkornik) zrel, stebila posekajo, stolčcejo, zmešajo ali spresajo, ta sok prekuhajo in v sode spravijo; rabijo ga večjidelj namesto sladkorja. Sploh se rabi zraven belega tudi rujavi in indijanski sladkor, ki ga, kakor je znano, iz soka nekega drevesa napravljajo. — Po železnicah se vedno veliko nesreč naključuje; blizo našega semenišča se je zopet več vóz razdrobilo skoraj ravno na tistem mestu, kakor se je uni dan kotel razplošil, kar sem že „Danici“ naznanil, vendar zdaj po sreči ni nobenega vbiho. Uni mesec so se na ravno tej cesti, ki mimo nas peje, v različnih krajih štirje kotli razplošili in veliko ljudi je poginilo; pa Amerikani se za to ne zmenijo dosti, vozijo, da je groza gledati, ne le peljati se; tako gre, da kar vozovi odskakujejo. Ker so moške večji delj v vojsko pobrali, so pri železnici skoraj vsi mladi ferkolini, ki brez premislika prederzno vozijo, kar se dá, zraven jim pa še zganje vedno po glavi roji; „čas je denar,“ pravijo in iti mora, če je prav vsega konec, zato jim ni dosti mar. — Te dni so bili, kakor mi gospod Tomazin piše, v št. Pavlu delj časa gosp. misijonar Čebulj, ki so tud. enkrat v stolni cerkvi v angl. jeziku pridigovali; potem so bili gori tudi v. č. gosp. Pirc in še nek drug indijanski misijonar. K gospod Pircu pojdejo v kratkem č. g. Buh. g. Žužek, ki bo kmalo posvečen, in g. Tomazin, ki še zavoljo nedoletnosti ne more posvečen biti in se tedaj hoče v indijanskem jeziku vaditi, in za misijon pripravljati. Tudi mene hočejo k sebi imeti, koj ko tu bogoslovje dokončam, in berz ko ne me bodo št. pavelški mil. škof iz čikagoške škofije oprostili, in zopet v svojo sprejeli, kar mi je prav ljubo, posebno ker mi nek bolehen indijanski misijonar, ki se tukaj pri nas ozdravlja, toliko lepega od krotiških Indijanov pripoveduje. Ta moz je nezrečeno učen, govori veliko jezikov, posebno dobro nemškega, angleškega, francoskega in indijanskega, nekako posebno narečje, ki je tudi sam slovnico zanj sestavil, tudi laško mu precej dobro teče. On je bil dolgo pri Indijanih in pravi, da koj ko se ozdravi, zopet k njim pojde; pozna skoraj vse slovenske misijonarje, ki jih jako spoštuje, in celo želi zavoljo tega slovensko zgodovino brati in kranjske dežele zemljopis nekoliko pregledati. Kar se je dalo, smo mi mi svojo drago ljubo domovino popisali; kratko reči, samo zarad iskrenih misijonarjev spoštuje kranjsko deželo, akoravno mu ni veliko znana.

Iz Sentpavla piše g. Tomažević dalje: Kar živino-reje tiče, ga pa ni kraja boljšega, ko je tukaj; da le sneg skopni, je živina zunaj in je prosta kakor v planini, de sneg pade. Ljudje imajo rejene konje, lepe žebeta, krave, ktere kakor tukaj v št. Pavlu čednik pase, zvečer večkrat med potjo počivaje počasi proti domu lezejo zastran teže vimena, voli pa po noči in po dnevi na paši ostanejo in so taki, do se komaj zibljejo, tudi ovce so kaj lepe, in mule mi kaj dopadejo. Pasa je prosta in ni treba srenjščine odrajtovati. Pastir je gospod, ker dobiva toliko dolarjev na mesec, kolikor krav pase; tukaj jih ima čez 50, tedaj 50 dolarjev na mesec. — Zemlja na obrežji večih rek ni kaj pridna za polje, v več krajih celo nevarna, ker jo voda včas nenadoma zalije in tedaj morajo ljudje bežati, de se ohranijo. Novoprihodniki si naj rajši izvolijo zemljiša blizo rek, al jezer, al v krajih, kjer družbo najdejo. Torej je dežela v takih krajih že precej svetla; zgornji del Minesote je pa še zelo zarašen, kamor redkokrat komaj kak Indijan zaleze.

kjer še divje zveri gospodarijo in mokrotna tmina vlada, (od tam se pritepejo po zimi godernjaje prestradani medvedje, ko jih je občutljivi mraz iz spanja prebudil). Ti kraji še vsi čakajo pridne roke, ktera jih bo obdelovala, dokler ne oterpne. Dosti je je, in silo veliko je je zastoj; če se prepisnine odrajta kakih 15 dolarjev, jo vlada z veseljem dá in pponuja, posebno dandanašnji, kajti vlada potrebuje ne le vojakov, tudi novcev. Akoravno je pa davek novonaselnikov kaj majhen, je vendar nekoliko večji od prejšnjih časov. — Ob kratkem, kraj je grozno lep, pripraven za vsake baže početke, zdrav in skoraj vsih dobrih lastnosti. Hajdi! bi si mislili Gorenci, kaj se bomo tu na naših pešenicah ubijali, prodajmo svojo reč in naprej čez široko morje v Ameriko, in pa ravno v Minesoto; kjer ta dežela se naj bolj hvali! Prav; le naj pride vsak sem, kateri si upa opomoci: — toda 5 reči mu je treba, preden nastopi to pot v Minesoto! 1. Srčnost; pot je težavna, nevarna in dolga. 2. Modrost, po poti gredé, ker ameriškanski sleparji (menim oštirje) in evropejski in ameriškanski opravniki (agentje) znajo prekaniti tako, da revež novinec večkrat v take zadrege pride, da ne vé, kam. Modrost je potrebna pri volitvi zemljiš, ne le zavoljo lege, dobre persti, lepega lesa, brhkkih travnikov, temuč tudi, da se ne prepise na svet, kateri ima že svojega gospogarja, pa ga morda ravno zdaj ni tukaj in ni še ogradil svojega deleža, kakor postava tirja, ker še ni leto preteklo, kar je svet si prepisal. Tako se je že zgodilo, da je novonaselnik si na ptujem zemljiši že ograjo in pohištvo naredil in ko je prvi gospodar prišel, ga prepodil. Agentom in tukajšnjim vradnikom ni verjeti. 3. Zmernost; kdor v Evropi rad zapravlja v kercmah, tudi tu še rajši, ker pijače so zelo zapeljive, — so ostrupene, kakor g. Pirc pravijo. 4. Stanovitna pridnost; in 5. denar, da ni navezan le na milošnjo, temveč da si zemljo kupi, kajti tak je prost vsih zavez zunaj davka, ktere država tirja. Kdor zemljo zastoj vzame, s tem že državi naznani, da hoče državljan postati, ker drugač država zemlje ne deli zastoj, in že ji je dovolj ta naznanba, ker, ako je naselnik al njegovih sinovi za vojašino, mora iti, ne pomaga nič. Tako je sedaj; znabiti da bo kmalo v tej zadevi boljši. Kdor pa zemljo kupi, pa ne postane državljan, dokler sam noče. Dežele obdelane se pa po Ameriki, tudi v Minesoti, na prodaj dobi od takih, ki gredo drugam, večidel v dežele, ktere še niso poterjane države, ktere so višje al bolj ob zahodu Minesote. Bral sem v časnikih več tacih naznanil, ktere so ceno na 1200 dolarjev in više stavile. Zastran neprijetne vojaščine je pa še nekaj posebno v zahodnjih in zgornjih delih Minesote, kar je zelo nevarno belim naselnikom, namreč oni divji Indijani, katerim še vedno po bučah šumi in vré, da jih je vlada za deželo ogoljufala in zaradi tega večkrat bližnjim belim škodo delajo in jih celo morijo, da mora vojaščina priti in jih miriti, kar se pa sicer ne zgodi pogostokrat; letos nagajajo Siu-Indijani, pa samo ti, pri katerih so misijonarji še malo opravili al skor nič ne, ker posebna divjaščina jih še globoko v sirovost tlačí.

Toliko sem tedaj načertal, o svojem novem domovji, kadar kaj posebnega in važnega zvem, bom pa naznanil. To zdaj tistim, kateri se napravljajo v Ameriko za prevdarek. Veliko je od tega znabiti kaj drugače, pa jaz pišem in povem po svoji neumni pameti (kakor ljudstvo doma sploh govori), kar sem zvedil, bral in razumil.

Kako bi se tukaj sviloprejke in murve obnesle, ne vem, skušal bom vse; le semena ni bo manjkalo, gotovo pa še več časa.

Angleško bom kmalo znal, učimo se vsak dan jezika dve uri, in pa sej se družega ne sliši, kot angleško, in bere malo družega kot angleško. Tudi češkega se bom mogel učiti, ker menda pridem v kraj, ker je Čehov naseljenih za dobro vas veliko in težko pričakujejo duhovna, kreri bi

vsaj nekoliko z njimi znal govoriti, sedanji misijonar le po tolmači z njim govori.

Jan. N. Tomažević.

Napis: Rev. Jam. Tomashevich
care of R. R. Bishop

St. Paul Minn.

U. S. of North America.

Iz Amerike, iz šent Vincencija piše gosp. Fr. Pavletič 17. okt. svojemu prijatelju pismice, iz ktereja naj se kaj malega posname. Zdaj bivam, kar Ti je menda že znano, v šentvincenškem vstavu in se učim filozofije, cerkvene zgodovine, angleščine in prostovoljno tudi francoščino. Jest, Kovačič in Dermastja smo pod škofom iz kanzaške države. Tukaj se nam je učiti imenovanih predmetov, potem še dve leti bogoslovja in poslednjič nas pokliče k sebi v Kansas. Una dva bosta potem hitro posvečena, jest bom mógel pa še dve leti čakati, ker sem premlad. Čudil se boš, kako da se že zdaj filozofije učimo, ker smo v Gorici komaj iz pete šole stopili. In jest Ti odgovorim, da Amerika ni Evropa. Tukej je veliko pomanjkanje duhovnov in sleheru študira le pet šol in ne osem, kakor v Evropi. V tukajšnjih šolah ni tiste ojstrobe, kakor pri nas. Tukaj se ne učimo ne fizike, ne naravoslovja, ne zgodovine, in ne matematike. Že v prvi šoli morajo predstavljati Cesarja „de bello gallico“; v drugi Kornelija Nepota; v tretji Salustija; v četrti Ovidja in Livija, v peti pa Cicerona.

Z vojsko je dan za dnem hujsi, in zdaj ko bodo družega prezidenta volili, se je novega punta bati, ki vtegne biti grozovit. (Pismo je še daljši pa so reči večidel iz družih pisem znane. Vr.)

Z Drinopolja (Adrianopelna) v Bolgarii, 16. listop. 1864. — Kranjec vse iztakne, ni ga blezo kraja na dolgo in široko, da bi ne bilo ktereja naših rojakov ondi. Iz ravno omenjenega turškega mesta je pisal svojemu prijatlu mladeneč g. France Cirar, ki je bil v Ljubljani, ako prav vemo, pokopovavec pri sv. Kristofu, potlej v Afriki, v Rimu, kjer je pristopil v neki rid, in ondi so ga menda mogli spoznati, da je Slovan in poslali so ga v Bolgarijo, kjer dela za spreobrnjenje naših bratov nezedinjenih grekov. Piše pa vmes družega to-lé:

„Leto in dan je že preteklo, kar sem tukaj na Turškem v Adrianopelu. Zdrav sem še zmiraj, hvala Bogu! Bolgarskega jezika sem se že toliko naučil, da otroke učim dopoldan in popoldan; kar mi časa ostane, se moram sam učiti. Do zdaj smo samo trije tukaj, dva brata in en duhoven, ta teden pridejo še trije iz Rima, dva duhovna in en brat, potlej nas bo šest tukaj. Tukaj le samo dobrih duhovnov manjka, ako bi duhovnov imeli dosti, bi bila dobra žetev. Vediti moraš, da je velika potreba za duhovne; kmeta, ki je že soldate odslužil, potlej se oženil, pa ker zna malo brati in pisati, smo v treh mescih še malo katekizma izučili, ga poslali v Konstantinopol, da ga je škof posvetil mašnika, da mašo bere (namreč po jutrovnem obredu in v slovenskem jeziku). Misliti moreš, da taki duhoven ne more družih (dosti) učiti, ki se samo tri mesce katekizma učí, in taki duhovni so tukaj vsi (namreč še nezedinjeni, ali pa še le na novo zedinjeni), zato so pa ljudje toliko priprosti, da se redke naméri, da bi znal očenaš moliti, češene Marije pa nobeden ne, kakor le samo ti, kar smo jih mi zdaj naučili. Pa vse te priprostosti (nevednosti) je krivo oddeljenje od katoliške Cerkve, ker dozdej, akoravno so Bolgarje vsi kristjanje, vendar pa sv. Očeta rimskega papeža niso spoznali kakor namestnika Kristusovega na zemlji. Zato tedaj so tako „priprosti“ ker sv. Duha nimajo, kater samo katoliški veri svoje gnade delo, kater samo katoliške duhovne razsvetluje, da morejo dobro učiti, šizmatikov (razkolnikov) in protestantov gotovo ne, ker so mu protivni; le katoliškega kristjana poterdi sv. Duh, da dá glavo za vero, šizmatik in protestant je še nikdar ni dal. In to so tudi Bolgarje jeli spoznavati in

se jih je že zdaj v kratkem več vasi spreobrnilo k naši veri ter spoznajo rimskega papeža za namestnika Kristusovega, do zdaj so ga pa sovražili, ker so bili šizmatiki.“ — Podpisal se je s cirilico, kar kaže, da se ondi res uči, ker iz Ljubljane gredé blezo ni dosti več vedel, razun slovensko brati in po samoukovsko pisati.

Spod Mehovega, 26. listop. — Lepa hvala blagoslovnim dobrotnikom v imenu pogorelcev v Vinivasi, ki so prejeli po „Zgod. Danici“ 18 gld. Dobrotljivi Bog naj vsim obilno poverne, ki so tem v resnici potrebnim revčem kaj dobrega storili.

Jož. Orešnik.

Iz Ljubljane. Dober teden je, kar smo poslali zopet nekaj zbirki za sv. Očeta in pa zapisnik darovavcev in njih vošil v Rim. Vvod in poldruga pola prošenj in vošil je v obeh jezikih, latinskem in slovenskem, nadalje pa zavoljo zadrege časa le v latin-kem. Vvod je taki-le.

Sv. Oče!

Te darčke — do 3000 frankov — sv. Oče! so Vam znosili v prav malo duh nekteri sinovi in hčere, zlasti iz Kranjskega, o lepi priliki, ko so zvedili, da so prečastiti gospod stolni dekan dr. Janez Zlatoust Pogačar v apostolsko mesto romali. Razodevamo pa ob enem naj večji vdanost, naj globokejši podložnost in naj priserčniši milovanje do Namestnika Kristusovega in Papeža v sedanjih stiskah, in ponižno prosimo, da bi darove blagovoljno sprejeli, poslušali naše vošila in prošnje, kakor so v naslednjih spisih naznanjene, in nas po njih očetovsko blagoslovili.

Kar je došlo darov pozneje in še prihaja, jih bomo oddajali o drugih prilikah, kakorsnih je zmiraj dosti.

Iz Ljubljane. (Pesništvo, časništvo.) „Die Josephskapelle. Poetische Erzählung von L. Germovnik.“ Ta olikana povest zadeva Rožno dolino na Koroškem in ima torej neko narodno stran, pa tudi cerkveno po obsegu in ker je njen pridelek odmenjen za presnomal na Igu. — „Pesmi“ Jenkove niso brez poezijskega větja; ali pogreša se v njih tehtno jedro, kakorsnega so n. pr. Cegnarjeve vse polne; sicer pa nekatere preveč budé tisto navadno strast, ki toliko mladine nesrečne stori — na duši in na telesu. Škoda, da si zmožni pesnik ni boljšega cila postavil kot je zmlaćena in obdergnjena zaljubljenost. — „Die Zukunft (Wochenschrift für politische, nationale u. volkswirtschaftliche Interessen Nr. 1.“ izdaj. žl. Delpiny, vrednik L. Leskovic na Dunaju) napoveduje čversto in določno svoj namen: priteznosti Slovanov hoče vladati odkrivati, da se po tej poti porazumljenje med obojima in blagor obojih doseže. V začetku je tednik, pozneje se misli v dnevnik spremeniti. —

— Z drugimi odrine te dni proti Mehiki tudi naš rojak v. č. g. o. Konrad Logonder ko vojaški duhovnik II reda, ki je že previden z vsimi k temu potrebnimi pravicami od duhovnih in svetnih višjih.

— Med družimi nam je iz Amerike včeraj došel tudi 1 list „Slavie“ (Slavija), ki izhaja v Racini v Viskonsinu v češkem jeziku. Pravi g. Trobec, da imajo ondi 6 slov. časnikov, kar kaže, da mora v Ameriki dosti Slovanov biti.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

V zveznih ameriškanskih državah je 8. u. m. zopet izvoljen predsednik Linkoln z večino 400.000 glasov. To pomeni, da strašna vojska ondi bo še dalje terpela, da bi se južne odpadne države do čistega premagale, ali pa poterle, kar se zavolj silne preobilnosti severcev na zadnje skoraj zgoditi mora, če kaj družega posebnega vmes ne pride. Mehikansko novo cesarstvo, ako bi mu imele zvezne države sovražne biti, bo med tem takem že še mir imelo. Je pa Linkoln mehikanski vladi neki obljubil, da hoče z njo ohraniti prijateljski mir.

Kakor nikjer, kadar cerkve in duhovstvo derejo, tako

tudi na Laskem ni blagoslova. Da bi deržava obvisela, zvišuje davke pri tabaku in soli, da je sila (poropane okrajine plačujejo že brez tega tretjino več kot so plačevale pod papeževo vlado!), in delajo le še nove postave, kako bi vse rede zaterli, cerkveno premoženje vse prek grabili, škofom, kanonikom, beneficiatom itd. njih kruhek snedali. Da bi imeli k temu pretvezo, redove po časnikih in v zbornici obrekujejo. Tudi lažejo, da papež in Francišk II podpirata brigante, ki po Napolitanskem ropajo in pobijajo. Resnica je, da papeževa vlada brigantstvo zatira — Freimavrarstvo ima nenasiťljiv trebuh! — Zbornica torinska je z veliko večino glasovala za preseljenje stolnega mesta v Florencijo, kjer se bo gujusoba vsedla na sveto mesto, na mesto poropanih samostanov katoliških. — V kakošne koprive pride Viktor Emanuel, kaže tudi to, da dvor Pitiški, kjer bo v Florencii stanoval, je poropan njegovi naj blažnejši žlahti; ondi je bila njegova mati rojena in je stanoval njegov stric, veliki vojvoda toškanski. Njegova letnica pa bo grad „Poggio“ kjer je bil pred 40 leti Leopold II, takrat dedni velikovojvodic, Viktor-Emanuela — še otroka — o nekem požaru iz ognja rešil. S kakošnim srcem bo kralj po tacih krajih hodil, je vprašanje?

Veliko pisarnic evropskih vlád, zagotavlja „Armonia“ je papeževi vladi naznanilo, da rimsko vprašanje je preveč tehtno in vplivno na vesoljni mir, kakor da bi se njegovo reševanje moglo pustiti le samo dvema vladama. francoski in laški. Ob enem se je hvalilo obnašanje rimske vlade v oziruna pogodbo od 15. kim. in obetala se je pomoč v kakem nesrečnem naključji ... To bi ne bilo slabo znamenje, ako je resnica; toda evropske vlade bi mogle poprej freimavrarstvu slovo dati, kteremu je njih velik del v žrelu. Mavtarji namreč nameravajo najpred v posameznih deželah napraviti samovlade ali republike in potem iz njih vsih eno samo vesoljno republiko, in da bi ta namen dosegli, jih ni groza nobene pregrehe in hudobije; neki nemšk rogovilez pravi v pismu do freimavrarja: „Za vojsko zoper vladarje in molivce (betbrüder) so dobri vsi pomočki, vse je pripušeno, da se zatró: sila, zvijača, ogenj in meč, strup in bodalo; namen opravičuje pomočke.“ (Höfler, Genes. str. 555.) Papeževa vlada pa je kakor sredina pravice in svetilnica vsim drugim vladam; ako se ta steber podere in ta svetilnica ugašne, potlej imajo rovarji lahko igro. Le v svoj lastni prid torej se konservativne vlade na Rim ozirajo, in s tem, da Rima ne dajo sovražnikom v roke, se ohranijo tudi same sebe.

Pri sv. Kervi na Koroškem je 17. u. m. ponoči pogorela vsa vas, kos duhovske hiše in streha na cerkvi. Zavoljo velikanske bližnje gore Velikega zvonika, ki je bil nedavno v Danici popisovan, je ta kraj znan na dolgo in široko.

Briksenski škofijski list pravi zastran molitev in Missis quotidianis Defunctorum: „Zastran osnovanja molitev v tibi mertvaški maši se je vtepla rubrikam in zadevnim določilom tuja navada v naši škofiji.“ Potem zapoveduje po določitih S. Congr. R. tako-le: 1. Število in obseg molitev najpred in sploh ni zastavljeno na namen (Intentio), ampak na rubrike. Molitve tri so zapovedane, vendar jih pa smé mašnik vzeti tudi 5 ali 7. Mora pa vse radovoljne molitve vzeti vmes med drugo in poslednjo „Fidelium v mašnih bukvah. 3. Perva molitev „pro defunctis Episcopis“ in poslednja „Fidelium“ se ne smete nobenkrat izpustiti; smé se pa sem ter tje namesto 2. molitve vzeti ktera druga, n. pr.: „pro patre et matre.“ Ime umerlega se mora in smé le tam v molitev vzeti, kjer je vmes djan N. —

Ravno ta list zapoveduje, da v nedeljskih šolah se mora vsak spol posebej učiti. Potrebna naredba. —

V Masilii na Francoskem zidajo novo stolno cerkev, ki bo stala 10 milijonov frankov. Delo se je bilo zavoljo

pomanjkanja denara ustavilo, torej je Napoleon III o svojem popotvanju ukazal, da naj se iz državne blagajne izplača 3 milijone, k temu je dala srenja 1 milijon in to bode skozalo, da se delo dokonča. —

V Kalkuti v jutrovi Indii je bil 8. vinotoka strahoviten vihar, ki je obsegel okrog kacih 100 milj in je grozovinsko razdjanje napravil, do 100 bark polomil in gotovo 4—5000 ljudi končal. Tudi v Rio-Janeiru je vihar 10. u. m. napravil veliko škodo.

V Torinu je 17. u. m. umrl general in minister „della Rovere“ v 49. letu svojega življenja, hraber in umen vojak, pa tudi odkritoserčen katoličan. Poslednji čas ga je bilo rovarstvo obliznilo, ker po vsi sili je tišal, da se morajo tudi bogoslovci in kleriki vojašini podvreči. Preklicoval je pa v boleznih svoje zmote in je z veliko pobožnostjo prejel sv. sakramente. „Della Rovere“ je prav iz stare, imenitne in pobožne rodoine.

Lesniki, jabelka in lesnik^a e.

Napoleon III je na pritožbo turonskega škofa zastran pokopa treh prostomiselnikov („freigeistlarjev“, brez vere) s škofom potegnili in sklenili, da takim ljudem se mora odreči pokop na katoliškem pokopališču ter naj se zanje poseben prostor odloči. — V dolgem spisu „Armonia“ Napoleonu III levite bere, kako se mu laški ministri le potuhneno prilizujejo in v svojih govorih v zbornišnici na znanje dajejo, da mu niso v resnici prijatli, ampak le prisiljeno. Na zadnje pravi: „Čisto nič ne dvomimo, ako je napoleonska deržina poklicana dolgo vladati Francosko, se to ne bo zgodilo drugač, razun da se njena politika odkritoserčno k katoliški politiki spreoberne.“ — Veliko se zdaj govori in piše „o ministerski odgovornosti.“ Ako bi se ne

bralo, da niso odgovorni, bi mógel res človek misliti, da so ministri in drugi veliki gospodje odgovorni tistim čečkarjem, ki z ljudmi delajo kakor potepinski fantalini, ki na zidove v pokvekah risajo in mažejo imena in ljudi, da jih svetu na izgled in sméh postavljajo. Moško in odkrito povedati napake, kjer so, to pamet in vera veléva; človeka v pokvekah in mažarijah gerčiti pa je zoper zdravo pamet in zoper vero, to se merzi vsakemu čutilu, ktero spozná vrednost človekovo, če bi tudi osebnost taistega ne bila hvale vredna. —

Buhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Gosp. Anton Ponikvar, duh. pomočnik v Poljanah nad Loko, pride za kuratnega beneficijata v Idrijo.

V lavantinski škofii: Prestavljeni so gg. kaplani: Anton Breznik v Kamco, — Benedikt Juri v Makole, — Valentin Kranjec v Finje, — Jernej Cocej k sv. Vidu pri Šmarji. — G. Melhijor Goličnik, kaplan v Tinjah, je stopil v začasni pokoj. — Umerl je g. Francišč Volavšek, kaplan v Makolah.

Dobrotni darovi.

Za afrik. mis. Naslednje osebe po 1 gld.: N. Primič, J. Pene, N. Štamcar, M. Rožman, A. Mihlič, J. Krese. Za mis. g. Pirca. Neznau dobrotnik 50 kr.

Pogovori z gg. dopisovavci.

Gg. J. B., F. Š., J. Š. id.: Precej v prihod. listu. — G. J. Trob. v št. Vinc.: Nam bo močno vstreženo, le pošiljajte W. F. — G. Bl. V.: Prejeli in se bo vse opravilo. (Naj pristavimo, da uno zastr. s. D. je bilo vravnano.)

Darovi za sv. Očeta.

M. Neimenovan: „Po izgledu revne evang. žene le malo uterpim dati, pa to iz dobrega serca“: 10 kr. — N. Trije neimenovani: „Tudi nas blagoslovite, sv. Oče!“ 3 dvajsetice. — V Imenu Jezusa in Marije sv. Očetu Piju 2 cekina (vsaki za 10 frankov) Martin. — „Prosim blagoslova sv. Očeta.“ Miha, hlapec v Ljubljani 50 kr. srebra. — 4. Nov. Neimenovan 2 gld. a. v. — M. B. v Š. V. pri P. 1 tol., t. j., 2 gld. st. den. — P. L. v Š. V. pri P. 1 tol., t. j., 2 gld. st. den. — S. P. 4 gld. v srebru — prosijoč blagoslova za sebe in svojo deržino, in za srečno zadnjo uro. — Neka devica za papežev blagoslov zdaj in za srečno zadnjo uro 1 gld. v sr. — H. P. 2 gld. in U. B. 1 gld. a. v. Prošita sv. Očeta za blagoslov za zadnjo uro. — „Naj nam Bog ohrani sv. Očeta Pija IX, da bi s krepko roko kermili Petrov čeln skozi viharje in valove sedanjih časov!“ 10 gld. — Mala svibenjska čedica s pristavkom: „Cerkev Kristusova je goreča in previdna stražarica verskih resnic, ki so pri njih založene. Na skalo zidane Cerkve ne bo nobena nevihta pretresla, noben vihar poderl.“ 38 gld. 40 kr. a. v. — Duhoven prosi blagoslova za zadnjo uro: 1 cek. za 10 frankov. — Devica za odpušanje grehov in srečno zadnjo uro prosi blagoslova: 1 tol. za 1 gld. 50 kr. — J. prosi blagoslova za odpušanje grehov in zvesto spolnovanje svojih dolžnost; 1 tol. za 2 gld. st. den. — Devica prosijoča papeževskega blagoslova 1 tol. za 1 gld. — Devica prosi Božje pomoči za vredno prejetanje sv. zakramentov in za poterpežljivost: 1 križavček za 11 grošev. — Devica za gnado poterpežljivosti; 1 dvajsetico st. den. — Devica za srečno zadnjo uro: 1 dvajsetico st. den. — Devica za srečno zadnjo uro; 1 dvajsetico st. den. — J. Za zvestobo v svojem stanu. 1 gld. 50 kr. sr. — A. M. p. v Kr. 3 gld. — Breznčan 2 gld. — Kolenčev M. 1 gld. sr. — J. G. v Kr. 2 gld. 15 kr. sr. — Kolenčev T. 3 gld. — Metka in Ančika prosite blagoslova za stanovitnost in pravo spoznanje 1 gld. — Neka devica za srečno zadnjo uro: 20 kr. — Vdova iz Kamnika 1 križavec za 2 gld. 12 kr. st. d. s pristavkom: „Bog obvari Njih svetost pred Njihovimi sovražniki, meni pa dodeli to, kar ga prosim!“ — T. J. učitelj 4 gld.: „Učeniku katoličanov ljudski učitelj.“ — F. A. „Magna est gloria ejus in salutari tuo; gloriam et magnum decorem impones super eum (Ps. 20.) 1 ces. cekin — M. K. „Sicut abundant passiones Christi in vobis, ita et per Christum abundabit consolatio nostra (II. Cor.): 1 tol., t. j., 2 gld. st. d. — P. P. 1 tol., t. j., 2 gld. st. d. — T. Že. 3 gld. a. v. — J. Zup. 1 tol., t. j., 2 gld. st. d. — M. Rup. 70 kr. — A. Šer. 1 gld. — 5. Nov.: Prosim blagoslova za srečno zadnjo uro. Neka kersenica 50 kr. — „Bom že med drugimi dobila žegen“: 1 papežev tol. (1 gld.?) — „Da bi na prošnjo sv. Očeta Jezus moje prošnje uslišal“: 1 gld. a. v. — M. Zapoški 1 gld. sr. — „Da bi Bog ponižal sovražnike sv. Cerkve.“ Neka kersenica 1 gld. — F. S.: „Sv. Oče, prosimo blagoslova za zadnjo uro“! 1 gld. sr. — „Nič družega ne želim, kakor da bi prevzetni in visokoglavni grešniki svojo nemoč spoznali in se spreobrnili!“ G. Š. Z. 5 gld. a. v. — Nektere osebe Vodiške fare prosijo sv. Očeta za apostolski blagoslov: 7 gld. 75 kr. sr. (NB. Po prešteti je bilo 8 gld. sr. Vr.) — „Sv. Očetu.“ Dva duhovna z Gorenskega 4 gld. (10 kr.) a. v. — „Exsurge, Domine“! 2 gld. a. v. — 4 gld. a. v. neka devica, da bi jo sv. Oče blagoslovili za blagor na duši in na telesu. — Za telesno in dušno zdravje mi prosite sv. Oče! 1 tol. za 2 gld. st. d. — V dober namen 3 dvajsetice, 1 st. desetico, in 50 kr. sr. a. v. — Mati in hči osem petic, in prosite blagoslova tudi za pokoj dušam v vicah, očetu, sinu itd. — J. K. 2 gld. 10 kr. — Devica 50 kr. Sv. Oče, prosim za blagoslov, da bi mogla vse sv. Obhajila vredno prejemati. (Dalje prihodnjič.)